PROJEKTANTSKI URED

PLANAXIS

PlanAxis d.o.o.
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica
OIB 83414766702

INVESTITOR

ŽUPA BEZGREŠNOG ZAČEĆA DJEVICE MARIJE
Mače 33, 49251 Mače
OIB: 20665297455

NARUČITELJ

CITY PROJEKT d.o.o.
Ulica Grabrovec 79
49210 Zabok
OIB:70506504843

TD: **10-2022**

RAZINA PROJEKTA	**KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ELABORAT**
GRAĐEVINA	**KAPELA SV. BENEDIKTA, VELIKI KOMOR**
LOKACIJA	**k.č.br. 2493, k.o. Mače**
IZRADILI	**dr. sc. PETAR PUHMAJER, konzervator savjetnik** **KRISTINA VUJICA, dipl.ing.arh.** **NATALIJA MAVAR, dipl.ing.arh.**
ODGOVORNA OSOBA U PROJEKTANTSKOM UREDU	**KRISTINA VUJICA, dipl.ing.arh.**
MJESTO I DATUM IZRADE	**VELIKA GORICA, listopad 2022.**

KRISTINA VUJICA
Digitalno potpisao: KRISTINA VUJICA
Datum: 2022.10.26 06:33:34 +02'00'

KRISTINA VUJICA
Digitalno potpisao: KRISTINA VUJICA
Datum: 2022.10.26 06:32:56 +02'00'

PlanAxis d.o.o.
za projektiranje i usluge
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica

PROJEKTANTSKI URED

PLANAXIS

PlanAxis d.o.o.
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica
OIB 83414766702

GRAĐEVINA

KAPELA SV. BENEDIKTA, VELIKI KOMOR

LOKACIJA

k.č.br. 2493, k.o. Mače

RAZINA PROJEKTA

KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ELABORAT

1. OPĆI DIO

PlanAxis d.o.o.
za projektiranje i usluge
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica

POPIS SURADNIKA

Autori:

dr. sc. Petar Puhmajer, konzervator savjetnik

Kristina Vujica, dipl. ing. arh

Natalija Mavar, dipl. ing. arh

Suradnici:

Dora Pejak, dipl. povjesničar umjetnosti

Marin Čalušić, mag. ing. arch.

Jovan Kliska, fotograf

PlanAxis d.o.o.
za projektiranje i usluge
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica

SADRŽAJ

1. OPĆI DIO....2
1.1. REGISTRACIJA TVRTKE....5
1.2. Dokumenti iz kojih je vidljivo da izrađivači elaborata imaju stručna zvanja za obavljanje restauratorsko-konzervatorskih poslova stečena prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ili Zakonu o muzejima....8
2. TEKSTUALNI DIO....11
2.1. CRKVA U POVIJESNIM IZVORIMA....12
2.1.1. POVIJESNI PODACI....12
2.1.2. IZVORI I LITERATURA....13
2.1.3. POVIJESNI SLIKOVNI PRILOZI....14
2.2. POSTOJEĆE STANJE....20
2.2.1. ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA....20
2.2.2. FOTOGRAFIJE POSTOJEĆEG STANJA....22
2.3. SONDIRANJE....39
2.3.1. POLOŽAJ SONDI....39
2.3.2. OPIS SONDI....40
2.4. REZULTATI KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH ISTRAŽIVANJA....67
2.4.1. UNUTRAŠNJOST....67
2.4.2. PROČELJA....68
2.4.3. GRAĐEVNI RAZVOJ KAPELE....69
2.5. PRIJEDLOG PREZENTACIJE I OBNOVE....71
2.5.1. VALORIZACIJA I OPĆE SMJERNICE....71
2.5.2. UNUTRAŠNJOST....71
2.5.3. PROČELJA....72
3. GRAFIČKI DIO....74
3.1. POPIS NACRTA....75

1.1. REGISTRACIJA TVRTKE

REPUBLIKA HRVATSKA
TRGOVAČKI SUD U ZAGREBU

Elektronički zapis
Datum: 12.07.2022

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

SUBJEKT UPISA

MBS:
081379752

OIB:
83414766702

EUID:
HRSR.081379752

TVRTKA:
1 PlanAxis društvo s ograničenom odgovornošću za projektiranje i usluge

1 PlanAxis d.o.o.

SJEDIŠTE/ADRESA:
1 Velika Gorica (Grad Velika Gorica)
Slavka Kolara 33

ADRESA ELEKTRONIČKE POŠTE:
1 kvujica@gmail.com

PRAVNI OBLIK:
1 društvo s ograničenom odgovornošću

PRETEŽITA DJELATNOST:
1 71.11 - Arhitektonske djelatnosti

OSNIVAČI/ČLANOVI DRUŠTVA:

1 Kristina Vujica, OIB: 89372243705
Velika Gorica, Slavka Kolara 33
1 - jedini osnivač d.o.o.

OSOBE OVLAŠTENE ZA ZASTUPANJE:

1 Kristina Vujica, OIB: 89372243705
Velika Gorica, Slavka Kolara 33
1 - direktor
1 - zastupa samostalno i pojedinačno

TEMELJNI KAPITAL:
1 20.000,00 kuna

PRAVNI ODNOSI:
Osnivački akt:
1 Izjava o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću od 23.06.2021. godine.

Izrađeno: 2022-07-12 16:19:13 D004
Podaci od: 2022-07-12 Stranica: 1 od 3

REPUBLIKA HRVATSKA
TRGOVAČKI SUD U ZAGREBU

Elektronički zapis
Datum: 12.07.2022

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

SUBJEKT UPISA

NAČIN OBJAVE PRIOPĆENJA:

1 Internetska stranica društva, internetska stranica sudskog registra

FINANCIJSKA IZVJEŠĆA:

	Predano	God.	Za razdoblje	Vrsta izvještaja
eu	15.04.22	2021	23.06.21 - 31.12.21	GFI-POD izvještaj

EVIDENCIJSKE DJELATNOSTI:

1	*	- proizvodnja, ugradnja, popravak i održavanje građevinske stolarije i elemenata
1	*	- proizvodnja metalnih konstrukcija
1	*	- proizvodnja igara i igračaka
1	*	- projektiranje i građenje građevina te stručni nadzor građenja
1	*	- vještačenje iz područja graditeljstva i procjene nekretnina
1	*	- poslovanje nekretninama
1	*	- djelatnost tehničkog ispitivanja i analize
1	*	- promidžba (reklama i propaganda)
1	*	- iznajmljivanje strojeva i opreme, bez rukovatelja i predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo
1	*	- djelatnost upravljanja projektom gradnje
1	*	- poslovi upravljanja nekretninom i održavanje nekretnina
1	*	- organiziranje sajmova, priredbi, kongresa, koncerata, promocija, zabavnih manifestacija, izložbi, seminara, tečajeva, tribina
1	*	- tiskanje časopisa i drugih periodičnih publikacija, knjiga i brošura, glazbenih djela i glazbenih rukopisa, karata i atlasa, plakata, igraćih karata, reklamnih kataloga, prospekata i drugih tiskanih oglasa, djelovodnika, albuma, dnevnika, kalendara, poslovnih obrazaca i drugih tiskanih komercijalnih publikacija,papirne robe za osobne potrebe i drugih tiskanih publikacija, pomoću knjigotiska, ofseta, fotogravure, fleksografije, sitotiska i drugih tiskarskih strojeva, strojeva za umnožavanje, računalnih pisača, fotokopiranja i termokopiranja
1	*	- stručni poslovi prostornog uređenja
1	*	- stručni poslovi zaštite od buke
1	*	- administrativne djelatnosti
1	*	- djelatnost prethodnih istraživanja
1	*	- izvođenje investicijskih radova u inozemstvu i ustupanje investicijskih radova stranoj pravnoj osobi u Republici Hrvatskoj
1	*	- prijevoz osoba i tereta za vlastite potrebe
1	*	- uređivanje i održavanje krajolika
1	*	- čišćenje svih vrsta objekta
1	*	- kupnja i prodaja robe

REPUBLIKA HRVATSKA
TRGOVAČKI SUD U ZAGREBU

Elektronički zapis
Datum: 12.07.2022

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

SUBJEKT UPISA

EVIDENCIJSKE DJELATNOSTI:

1	*	- energetsko certificiranje, energetski pregled zgrade i redoviti pregled sustava grijanja i sustava hlađenja ili klimatizacije u zgradi
1	*	- izrada i održavanje web stranica
1	*	- usluge informacijskog društva
1	*	- računalne i srodne djelatnosti

Upise u glavnu knjigu proveli su:

RBU	Tt	Datum	Naziv suda
0001	Tt-21/28085-5	23.06.2021	Trgovački sud u Zagrebu
eu	/	15.04.2022	elektronički upis

Sudska pristojba po Tar. br. 29. st. 3. Uredbe o tarifi sudskih pristojbi (NN br. 53/19 i 92/2021), za izvadak iz sudskog registra u iznosu od 5.00 Kn naplaćena je elektroničkim putem.

Ova isprava je u digitalnom obliku elektronički potpisana certifikatom:
CN=sudreg, L=ZAGREB,
O=MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE HR72910430276, C=HR

Broj zapisa: 00am3-k0K3e-enKvs-94aWF-vYgFo
Kontrolni broj: wQU1Q-cuMZi-WniHw-pmznl

Skeniranjem ovog QR koda možete provjeriti točnost podataka.
Isto možete učiniti i na web stranici
http://sudreg.pravosudje.hr/registar/kontrola_izvornika/ unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.
U oba slučaja sustav će prikazati izvornik ovog dokumenta. Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, Ministarstvo pravosuđa i uprave potvrđuje točnost isprave i stanje podataka u trenutku izrade izvatka.
Provjera točnosti podataka može se izvršiti u roku tri mjeseca od izdavanja isprave.

Izrađeno: 2022-07-12 16:19:13
Podaci od: 2022-07-12

D004
Stranica: 3 od 3

1.2. Dokumenti iz kojih je vidljivo da izrađivači elaborata imaju stručna zvanja za obavljanje restauratorsko-konzervatorskih poslova stečena prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ili Zakonu o muzejima

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE
KLASA: UP/I-612-08/15-10/0016
URBROJ: 532-04-01-02/1-16-2
Zagreb, 2. lipnja 2016.

Ministar kulture, na temelju članka 31. Pravilnika o stručnim zvanjima u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti te uvjetima i načinu njihova stjecanja ("Narodne novine" br. 59/09, 117/12 i 57/13), rješavajući povodom zahtjeva dr. sc. Petra Puhmajera, a na prijedlog Stručnog povjerenstva za dodjelu viših stručnih zvanja u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti, donosi

R J E Š E NJ E

dr. sc. PETRU PUHMAJERU

dodjeljuje se više stručno zvanje

KONZERVATOR SAVJETNIK POVJESNIČAR UMJETNOSTI

O b r a z l o ž e nj e

Stručno povjerenstvo za dodjelu viših stručnih zvanja u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti na sjednici održanoj 31. svibnja 2016. godine, ocijenilo je da je dr. sc. Petar Puhmajer, rođen 22. studenog 1976. godine u Čakovcu, ispunio uvjete za više stručno zvanje konzervator savjetnik povjesničar umjetnosti u skladu s člankom 9. Pravilnika o stručnim zvanjima u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti te uvjetima i načinu njihova stjecanja.

Sukladno tome, Stručno povjerenstvo predložilo je ministru kulture da se dr. sc. Petru Puhmajeru dodijeli više stručno zvanje konzervator savjetnik povjesničar umjetnosti.

Iz gore navedenih razloga riješeno je kao u dispozitivu.

Uputa o pravnom lijeku:

Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom Upravnom sudu u Zagrebu. Tužba se podnosi u roku od 30 dana od dostave ovog rješenja. Tužba se predaje Upravnom sudu u Zagrebu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom. Uz tužbu se dostavlja izvornik ili preslika ovog rješenja za Upravni sud, te prijepis tužbe i priloga za tuženika i, ako ih ima, za svaku zainteresiranu osobu.

Republika Hrvatska MINISTARSTVO KULTURE ZAGREB

MINISTAR

dr. sc. Zlatko Hasanbegović

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE

UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE

Klasa: 133-02/06-01/0090
Ur.broj: 532-04-02-1/4-07-2
Zagreb, 19. veljače 2007.

Temeljem članka 101. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("NN" br. 69/99, 151/03 i 157/03) i članka 23. stavka 3. Pravilnika o stručnim zvanjima u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti te uvjetima i načinu njihova stjecanja ("NN" br. 56/03, 3/06), izdaje se

U V J E R E NJ E

KRISTINA VUJICA, dipl. ing. arhitekture, djelatnica Hrvatskoga restauratorskog zavoda, pred Povjerenstvom za stručne ispite od 27. do 30. studenog 2006. polagala je stručni ispit za temeljno stručno zvanje u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti - konzervator arhitekt.

Prema ocjeni Povjerenstva za stručne ispite Kristina Vujica položila je stručni ispit za temeljno stručno zvanje i time stekla temeljno stručno zvanje konzervator arhitekt.

Pomoćnik ministra

mr. Jasen Mesić

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE

UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE

Klasa: 133-02/06-01/0148
Ur.broj: 532-04-02-1/4-07-2
Zagreb, 19. veljače 2007.

Temeljem članka 101. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("NN" br. 69/99, 151/03 i 157/03) i članka 23. stavka 3. Pravilnika o stručnim zvanjima u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti te uvjetima i načinu njihova stjecanja ("NN" br. 56/03, 3/06), izdaje se

U V J E R E NJ E

NATALIJA MAVAR, dipl. ing. arhitekture, djelatnica Hrvatskoga restauratorskog zavoda, pred Povjerenstvom za stručne ispite od 27. do 30. studenog 2006. polagala je stručni ispit za temeljno stručno zvanje u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti - konzervator arhitekt.

Prema ocjeni Povjerenstva za stručne ispite Natalija Mavar položila je stručni ispit za temeljno stručno zvanje i time stekla temeljno stručno zvanje konzervator arhitekt.

Pomoćnik ministra

mr. Jasen Mesić

Republika Hrvatska 1 Ministarstvo kulture Zagreb

PROJEKTANTSKI URED

PLANAXIS

PlanAxis d.o.o.
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica
OIB 83414766702

GRAĐEVINA

KAPELA SV. BENEDIKTA, VELIKI KOMOR

LOKACIJA

k.č.br. 2493, k.o. Mače

RAZINA PROJEKTA

KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ELABORAT

2. TEKSTUALNI DIO

2.1. CRKVA U POVIJESNIM IZVORIMA

2.1.1. POVIJESNI PODACI

Kapela sv. Benedikta u selu Veliki Komor pripada župi Mače. Pravilno je orijentirana građevina, dakle, položena u smjeru istok-zapad, na zaravnatom vrhu brijega, uz groblje.

Kapela je sagrađena 1660. godine, što govori datacija uklesana na zvoniku, a u kanonskoj vizitaciji 1666. spominje se kao novopodignuta.[1] Ista vizitacija navodi da kapela ima novi krov nad svetištem, dok lađa nije još nije bila potpuno prekrivena.

Početkom 18. stoljeća saznajemo da kapela ima svođeno svetište te tabulat nad lađom, a 1721. dograđena joj je sa sjeverne strane manja kapela sv. Trojstva.[2] Tabulat će biti zadržan tijekom 18. stoljeća jer se spominje još 1778. godine.[3]

Kapela je 1805. stradala u požaru nakon čega je obnovljena[4] pa je u tom vremenu mogao biti uklonjen tabulat te sazidan današnji svod u obliku češke kape u lađi, a vjerojatno i u kapeli sv. Trojstva. Tom prilikom moralo je biti podignuto i pjevalište, koje također ima češke kape, a tada su, po svemu sudeći, u cijeloj kapeli postavljeni novi oltari i propovjedaonica.

Kapela je zabilježena na katastru iz 1861. (sl. 2) gdje se već vidi današnje stanje, s lađom, svetištem, zvonikom, bočnom kapelom i sakristijom, pa su svi dijelovi već u to vrijeme postojali. Prethodno je zabilježena na vojnoj karti iz 1780-ih godina (sl. 1) ali tek topografskim znakom te stoga nije moguće potvrditi sve promjene nastale na prijelazu 18. u 19. stoljeće.

Tijekom druge polovine 19. stoljeća, otprilike između 1869. i 1876. znatniju obnovu inventara izveo je Jakov Bizjak, kipar i pozlatar iz Krapine. On je postojeće oltare restaurirao na način da im je dodao pojedine arhitektonske dijelove i detalje, a skulpture zamijenio novima iz vlastite radionice, kako na glavnom oltaru sv. Benedikta, propovjedaonici, tako i na bočnim oltarima, sv. Trojstva, sv. Florijana i sv. Stjepana Prvomučenika, od kojih se za potonjeg vjeruje da je nekad mogao stajati u župnoj crkvi u Maču.[5]

Koncem 20. stoljeća, zbog izrazitih pukotina u svim zidovima kapele (sl. 3, 4, 5, 6, 7), prouzročenih geomehaničkim razlozima i klizištem, provedena je 1999.-2000. statička sanacija s injektiranjem pukotina, što je izvela tvrtka Conex d.o.o. Tom je prilikom s pročelja obijena sva žbuka i stavljena današnja, cementna.

[1] GORANKA HORJAN (2008), 430.
[2] GORANKA HORJAN (2008), 430.
[3] GORANKA HORJAN (2008), 430.
[4] GORANKA HORJAN (2008), 430.
[5] DORIS BARIČEVIĆ (2008), 431.

2.1.2. IZVORI I LITERATURA

Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Zagrebu

maps.arcanum.com

HORJAN, Goranka: Veliki Komor. Kapela sv. Benedikta, u: *Umjetnička topografija Hrvatske. Krapinsko-zagorska županija*, ur. Ivanka Reberski, Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, 2008., 430-431.

BARIČEVIĆ, Doris: Veliki Komor. Kapela sv. Benedikta. Oltari i kipovi, u: *Umjetnička topografija Hrvatske. Krapinsko-zagorska županija*, ur. Ivanka Reberski, Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, 2008., 431-433.

2.1.3. POVIJESNI SLIKOVNI PRILOZI

Sl. 1. Kapela sv. Benedikta označena topografskim znakom na vojnoj karti iz 1780-ih godina (izvor: maps.arcanum.com)

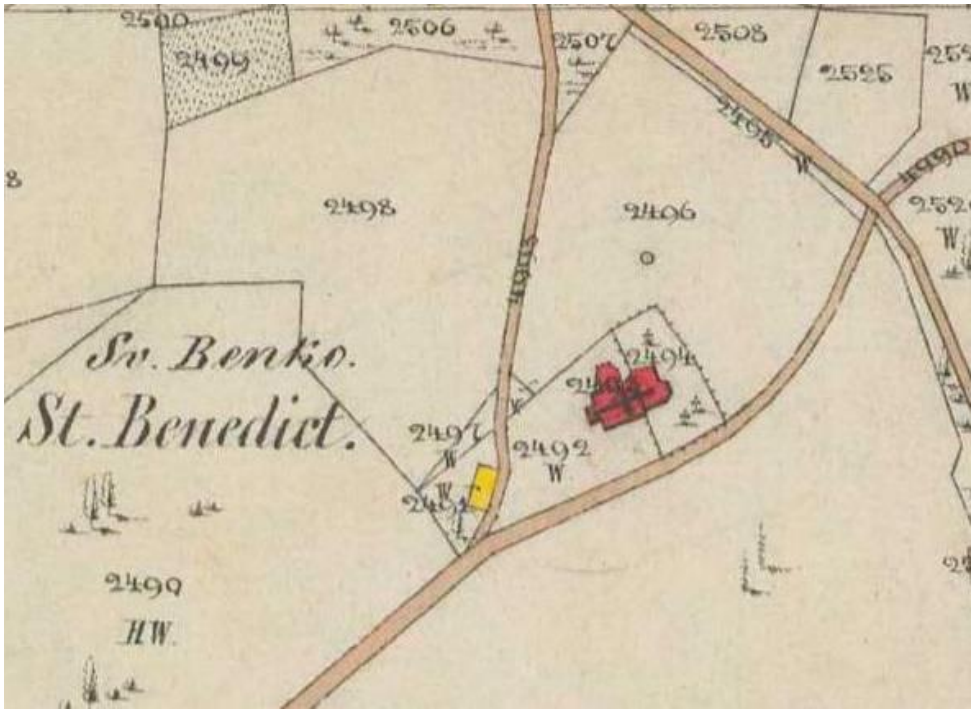

Sl. 2. Kapela sv. Benedikta na katastru iz 1861. godine (izvor: maps.arcanum.com)

PlanAxis d.o.o.
za projektiranje i usluge
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica

Sl. 3. Detalj zapadnog pročelja kapele, 1999.
(foto: Conex d.o.o., izvor: Konzervatorski odjel u Zagrebu)

PlanAxis d.o.o.
za projektiranje i usluge
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica

Sl. 4. Detalj južnog pročelja kapele, 1999.
(foto: Conex d.o.o., izvor: Konzervatorski odjel u Zagrebu)

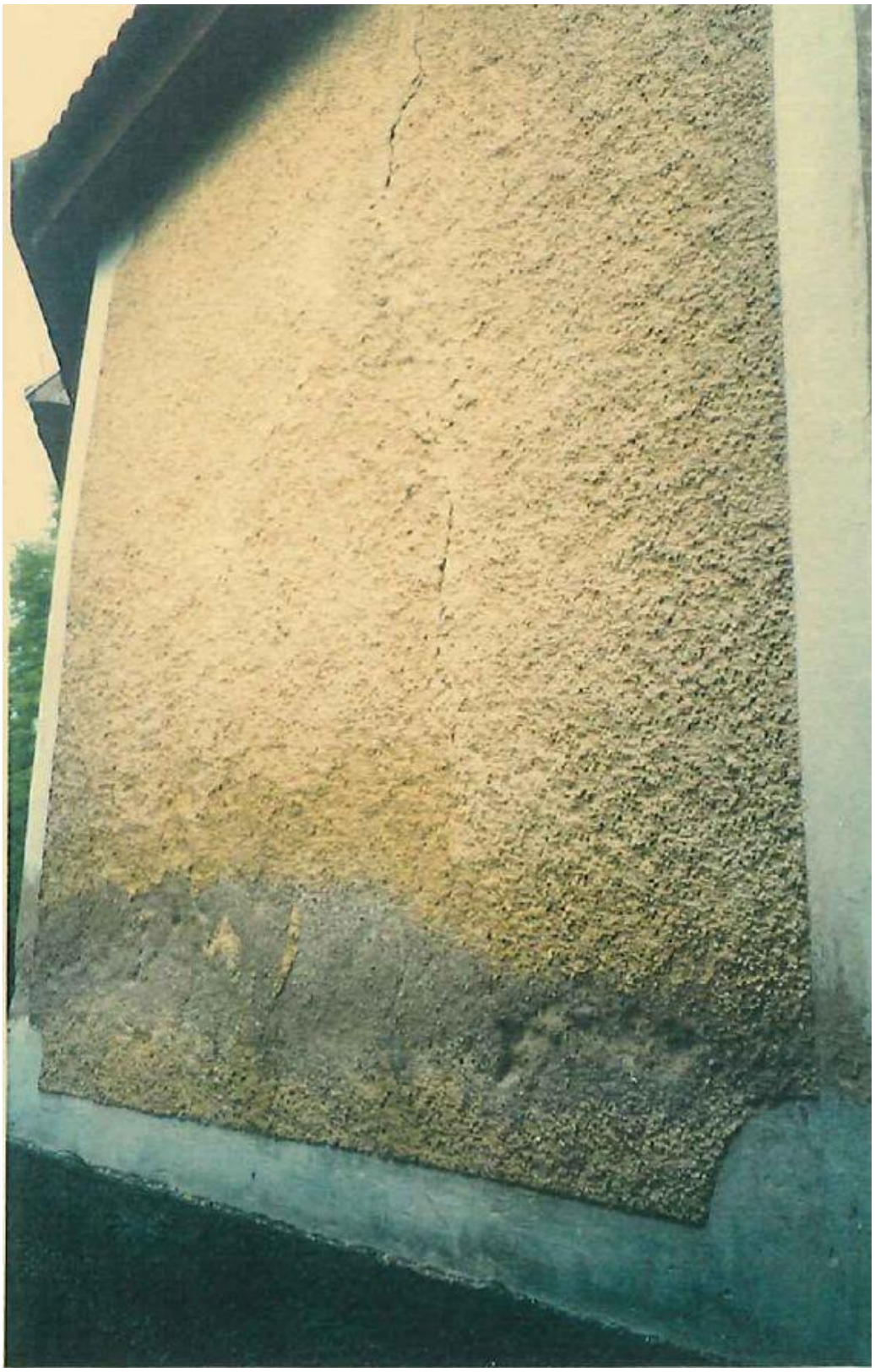

Sl. 5. Detalj pročelja kapele s grubom obradom žbuke, 1999.
(foto: Conex d.o.o., izvor: Konzervatorski odjel u Zagrebu)

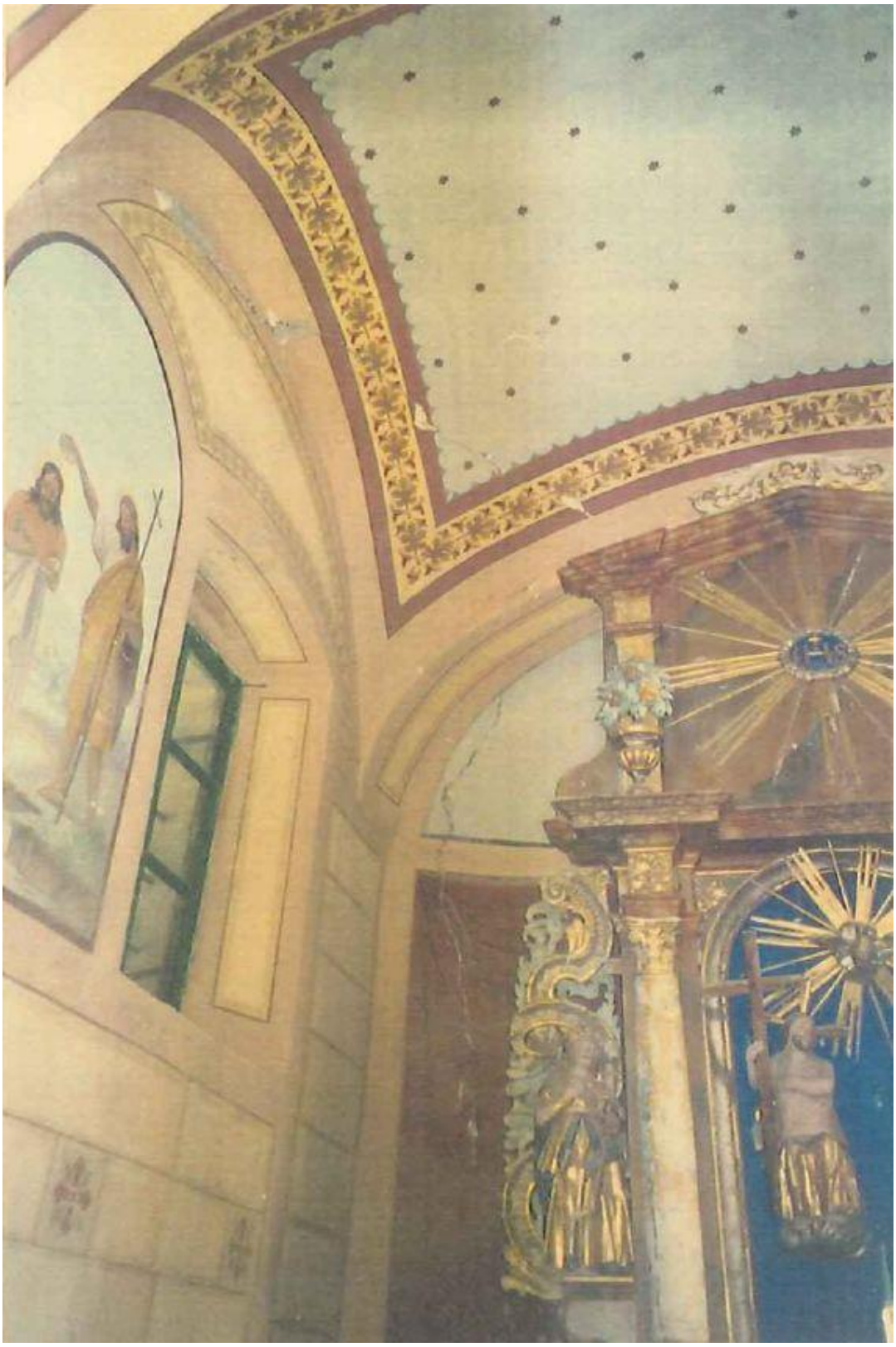

Sl. 6. Detalj interijera bočne kapele s pukotinom na zidu, 1999.
(foto: Conex d.o.o., izvor: Konzervatorski odjel u Zagrebu)

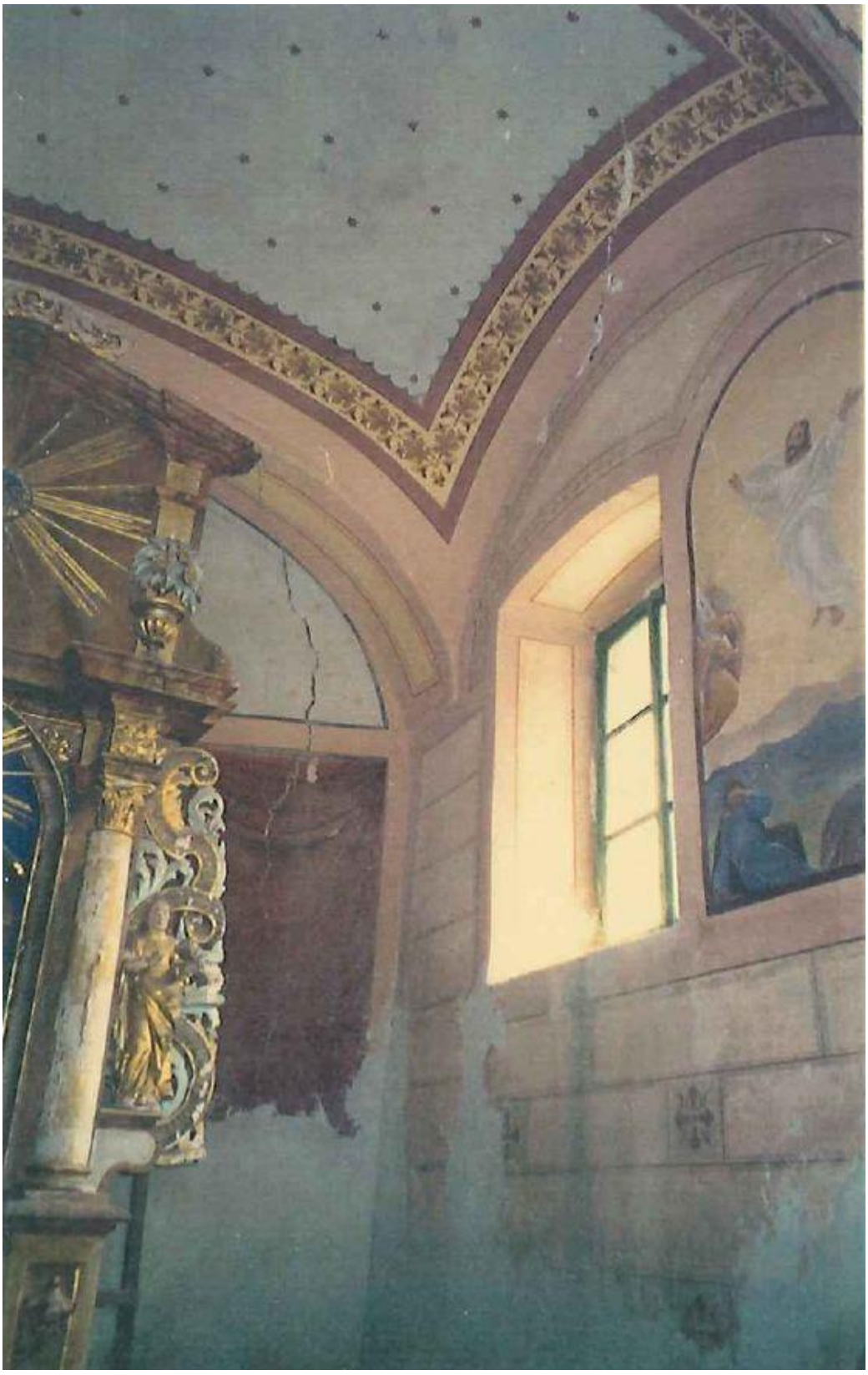

Sl. 7. Detalj interijera bočne kapele s pukotinom na zidu, 1999.
(foto: Conex d.o.o., izvor: Konzervatorski odjel u Zagrebu)

2.2. POSTOJEĆE STANJE

2.2.1. ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA

Vidi grafičke priloge postojećeg stanja – listovi 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

2.2.1.1. PROSTORNO-OBLIKOVNE ZNAČAJKE

Kapela sv. Benedikta smještena je na brijegu, pravilno orijentirana u smjeru istok-zapad. Malu jednobrodnu kapelu čini pravokutna lađa i poligonalno svetište. Uz lađu je sa zapadne strane prislonjen zvonik, a sa sjeverne bočna kapela poligonalnog zaključka, dok je uz svetište sa sjeverne strane četvrtasta sakristija. Lađa je svođena češkom kapom s pojasnicama osovljenima na ugaone stupove. U zapadnom dijelu nalazi se još jedan manji uski travej češke kape koji nadvisuje zidano pjevalište, s dva jaka stupca te konveksno istaknutom zidanom ogradom u gornjoj zoni, koja je prekinuta na sredini radi smještaja orgulja. Bočna kapela također ima češku kapu, a zaključni zid izveden je poligonalno s vanjske strane, dok je unutra konkavno zaobljen. Svetište je uže i niže od lađe, odvojeno je niskim trijumfalnim lukom te nadsvođeno križno-rebrastim svodom. Sakristija ima nepravilan četvrtast tlocrt, a svođena je bačvastim svodom sa susvodnicama. Kapela je osvijetljena s nekoliko pravokutnih prozora, a na južnoj strani lađe je još jedan manji ulaz.

Pročelja kapele odražava podjelu volumena na lađu sa zvonikom na zapadnoj strani, bočnom kapelom na sjevernoj, te niže i uže svetište sa sakristijom koje se na lađu nadovezuje s istočne strane. Jednostavno artikulirana pročelja obrubljuje ugaone trake i lezene koje prate rubove i uglove zidova lađe, svetišta, kapele i sakristije, a na zvoniku se formiraju i razdjelne žbukane trake koje plohu dijele na četiri etaže. Na pročeljima je nekoliko prozora i dva ulaza obrubljeni žbukanim okvirima, a na vrhu zvonika je u zadnjoj etaži, na svakoj strani po jedna bifora s otvorima polukružnih zaključaka. Zvonik je nadvišen četverostrešnim piramidalnim krovom od lima, dok ostali dijelovi imaju drvena krovišta i pokrov od utorenog crijepa.

2.2.1.2. TEHNIČKE KARAKTERISTIKE

Svi zidovi građevine zidani su uslojenim lomljenim kamenom, s vapnenim vezivnim mortom, a oko nekih otvora se mjestimično javlja i opeka. Svodovi su u cijelosti od opeke. Lađa je svođena dvjema češkim kapama, razdvojenih pojasnicama, većom istočnom, osovljenom na ugaone pilastre, i manjom zapadnom, na ulaznom prostoru, oslonjenom na zidove. Ispod nje je pjevalište poduprto dvama samostojećim stupovima koja pridržavaju tri luka, s tim da je jedino središnji luk ima puni volumen, a bočni su izvedeni samo do polovine svoje širine, pri čemu su vrhovima ugrađeni u zid. U svetištu je križni svod s „lažnim“ rebrima izvedenima od žbuke, a sakristija ima bačvasti svod s dvjema susvodnicama.

U cijeloj kapeli je sačuvana povijesna podna obloga (lađa, svetište, sakristija, pjevalište) od nepravilnih kamenih ploča različitih dimenzija, u sakristiji i na pjevalištu s vidljivim popravcima.

Zidovi u unutrašnjosti su ožbukani vapnenom žbukom te oslikani.

Na pročeljima se nalazi cementna žbuka s mrežicom nanesena 1999.-2000. godine, u kojoj su izvedeni i ukrasni detalji u vidu traka i lezena, duž uglova i bridova te oko otvora.

Od klesanog kamena je zapadni portal crkve koji ima zaglavni kamen od sivog kamena s natpisom.

Krovište je drvene konstrukcije, pokriveno utorenim crijepom, a zvonik ima limenu kapu.

2.2.1.3. GRAĐEVINSKO STANJE

Građevinsko stanje je loše. U potresu 2020. kapela je zadobila pukotine na svodovima, posebno u svetištu i u bočnoj kapeli. Na zidovima su jače pukotine u lađi oko otvora, na sjevernom zidu svetišta te na pjevalištu. U potresu su se aktivirale i ranije pukotine nastale još prije sanacijskog zahvata 1999.-2000. godine. Te su pukotine vidljive i na pročeljima, osobito na zapadnom zabatnom zidu te južnom zidu oko otvora.

Žbuka s oslicima na zidovima i svodovima u untutrašnjosti također ima napukline, s donjih dijelova zidova je znatno otpala uslijed djelovanja kapilarne vlage, a na većim površinama su i cementne zakrpe izvedene 1999.-2000. na kojima izostaje oslik.

Podne obloge su mjestimično oštećene, napukle i zahvaćene mahovinom, posebno u sakristiji, a na pjevalištu je više popravaka opečnog opločenja.

2.2.2. FOTOGRAFIJE POSTOJEĆEG STANJA

Sl. 8. Pogled na pročelja s jugozapada (foto: J. Kliska, 2022.)

PlanAxis d.o.o.
za projektiranje i usluge
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica

Sl. 9. Pogled na pročelja s jugozapada (foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 10. Pogled na kapelu s jugoistoka (foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 11. Pogled na kapelu s sjeveroistoka (foto: J. Kliska, 2022.)

PlanAxis d.o.o.
za projektiranje i usluge
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica

Sl. 12. Zaglavni kamen zapadnog portala s natpisom (foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 13. Detalj svoda najdonje etaže zvonika i luk zapadnog portala sa zaglavnim kamenom (foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 14. Nadgrobna ploča na pročelju svetišta (foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 15. Unutrašnjost kapele, pogled prema svetištu (foto: J. Kliska)

Sl. 16. Unutrašnjost kapele, pogled prema pjevalištu (foto: J. Kliska)

Sl. 17. Unutrašnjost kapele, pogled na južni zid (foto: J. Kliska)

Sl. 18. Unutrašnjost kapele, pogled na sjeverni zid (foto: J. Kliska)

Sl. 19. Glavni oltar sv. Benedikta
(foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 20. Oltar sv. Trojstva u bočnoj kapeli
(foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 21. Oltar sv. Florijana u lađi
(foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 22. Oltar sv. Stjepana Prvomučenika u lađi
(foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 23. Propovjedaonica
(foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 24. Orgulje
(foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 25. Metalni luster u lađi (foto: J. Kliska, 2022.)

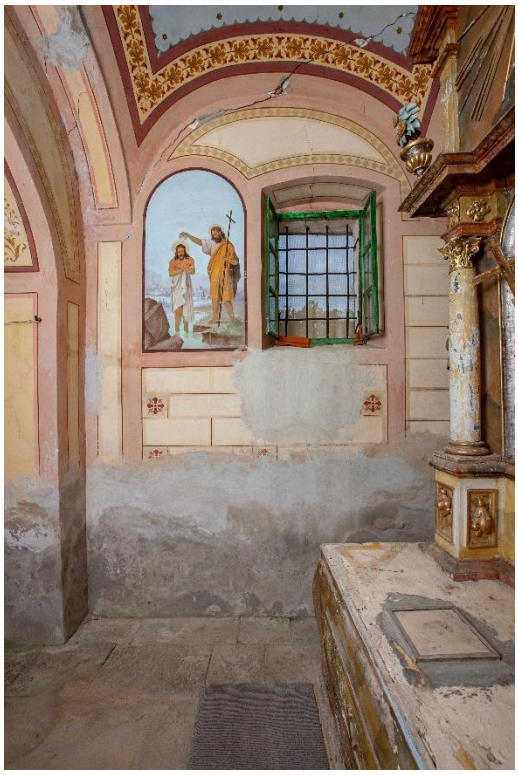

Sl. 26. Zapadni zid bočne kapele sv. Trojstva (foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 27. Zapadni zid bočne kapele sv. Trojstva (foto: J. Kliska, 2022.)

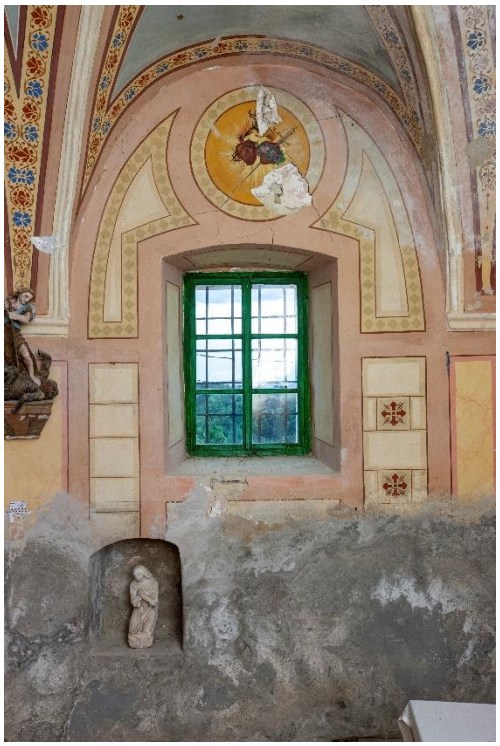

Sl. 28. Južni zid svetišta (foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 29. Sjeverni zid svetišta (foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 30. Svod bočne kapele sv. Trojstva (foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 31. Svod lađe s oslikom i lusterom (foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 32. Detalj svoda u svetištu (foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 33. Detalj svoda u svetištu (foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 34. Oslik na trijumfalnom luku (foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 35. Oslik na pjevalištu (foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 36. Gornja etaža pjevališta (foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 37. Klupe, sada smještene kraj ulaza u crkvu ispod pjevališta (foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 38. Pogled na zapadni zid ispod pjevališta i ulaz u crkvu (foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 39. Sakristija (foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 40. Pod u lađi crkve (foto: J. Kliska, 2022.)

Sl. 41. Detalj poda na pjevalištu (foto: J. Kliska, 2022.)

PlanAxis d.o.o.
za projektiranje i usluge
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica

Sl. 42. Pod u sakristiji (foto: J. Kliska, 2022.)

2.3. SONDIRANJE

2.3.1. POLOŽAJ SONDI

UNUTRAŠNJOST (Vidi grafički prilog s ucrtanim položajem sondi – list 8)

POLOŽAJ	SONDE
Lađa	3, 4, 5, 9, 11, 12
Svetište	1, 2, 6, 7, 8
Bočna kapela	10, 13

PROČELJA (Vidi grafički prilog s ucrtanim položajem sondi – listovi 9, 10, 11, 12)

PROČELJE	SONDE
Zapadno pročelje	14, 15, 16 ,24
Istočno pročelje	21, 25
Sjeverno pročelje	22, 23, 24
Južno pročelje	16, 17, 18, 19, 20, 25, 26

2.3.2. OPIS SONDI

				SONDA	1
Dio crkve:	Svetište	**Položaj:**	zapadni zid		

Opis:

Sonda je otvorena na zapadnom zidu svetišta, na visini od 139 cm s ciljem ispitivanja slojeva naliča, žbuka i građe.

Utvrđeni su slojevi:

SLOJ	OPIS
A – nalič, B – žbuka, C – građa	
A1 – žuti B1 – siva A2 – rozi B2 – bijeli A3 – svijetlosiva B3 – siva C – kamen	- vapnena, debljine 5 mm - vapneni glet, debljine 1 mm - vapnena, debljine 2 cm

PlanAxis d.o.o.
za projektiranje i usluge
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica

			SONDA	**2**
Dio crkve:	Svetište	**Položaj:**	Istočni zid	

Opis:

Sonda je otvorena na apsidi, na visini od 133 cm s ciljem ispitivanja slojeva naliča, žbuka i građe.

Utvrđeni su slojevi:

SLOJ	**OPIS**
A – nalič, B – žbuka, C – građa	
A1 – žuti	
B1 – siva	- cementna, zakrpa
B2 – siva	- vapnena, debljine 5 mm
A2 – roskasti	
A3 – sivi i bijeli	
B3 – sivo-smeđa	- vapnena, debljine 2,5 cm

				SONDA	**3**
Dio crkve:	lađa	**Položaj:**	svod		

Opis:

Sonda je otvorena na sjeverozapadnom dijelu svoda s ciljem ispitivanja slojeva naliča, žbuka i građe.

Utvrđeni su slojevi:

SLOJ	**OPIS**
A – nalič, B – žbuka, C – građa	
A1 – slikani sloj B1 – siva A2 – bijeli B2 – siva	- vapnena, fina, sa sitnim pijeskom; debljine 1 mm - vapnena, gruba, debljine 1 cm

			SONDA	**4**
Dio crkve:	lađa	**Položaj:**	svod	

Opis:

Sonda je otvorena na sjeverozapadnom dijelu svoda s ciljem ispitivanja slojeva naliča, žbuka i građe.

Utvrđeni su slojevi:

SLOJ	**OPIS**
A – nalič, B – žbuka, C – građa	
A1 – slikani sloj B1 – siva A2 – bijeli B2 – siva C – opeka	 - vapnena, fina, sa sitnim pijeskom, debljine 1-2 mm - natučen; nanesen na žbuku B2 - vapnena, gruba, natučena, debljine 1 cm

				SONDA	5
Dio crkve:	lađa	**Položaj:**	svod		

Opis:

Sonda je otvorena na sjeverozapadnom dijelu svoda s ciljem ispitivanja slojeva naliča, žbuka i građe.

Utvrđeni su slojevi:

SLOJ	OPIS
A – nalič, B – žbuka, C – građa	
A1 – slikani sloj B1 – siva A2 – bijeli B2 – siva	- vapnena, fina, sa sitnim pijeskom; debljine 2 mm - vapnena, gruba

				SONDA	
Dio crkve:	svetište	**Položaj:**	Jugoistočni zid		**6, 7**

Opis:

Sonde su otvorene u apsidi, sonda 6 na visini od 174 cm, a sonda 7 na visini od 175 cm. Pronađena su reška otvora zazidanog prozora, čije su unutarnje bočne stranice ožbukane i oslikane. Širina svijetlog otvora je 91 cm. U obje sonde vidljiva je na okolnom zidu natučena žbuka i slojevi bijelog i rozog naliča, ispod površinske žbuke s današnjim oslikom.

PlanAxis d.o.o.
za projektiranje i usluge
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica

				SONDA	8
Dio crkve:	svetište	**Položaj:**	Sjev. zid / Trij. luk		

Opis:

Sonda je otvorena na podgledu trijumfalnog luka, na visini od 73 cm s ciljem ispitivanja slojeva naliča, žbuka i građe. Pronađen je najstariji sloj ružičaste boje sa šablonskim oslikom (točke tamnocrvene boje), koji odgovara istovjetnom sloju u sondi 10. Na njemu je nekoliko slojeva naliča, zatim sivo-smeđa žbuka debljine 6 mm i na njoj današnji oslik.

			SONDA	**9**
Dio crkve:	lađa	**Položaj:**	sjeverni zid	

Opis:

Sonda je otvorena na sjevernom zidu lađe s ciljem ispitivanja slojeva naliča, žbuka i građe.

Utvrđeni su slojevi:

SLOJ	**OPIS**
A – nalič, B – žbuka, C – građa	
A1 – oslik B1 – siva A2 – bijeli B2 – siva B3 – siva	 - vapnena, fina, sa sitnim pijeskom debljine 4 mm - vapnena, gruba, debljine 2 mm - vapnena, gruba

PlanAxis d.o.o.
za projektiranje i usluge
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica

				SONDA	10
Dio crkve:	kapela	**Položaj:**	istočni zid		

Opis:

Sonda je otvorena na istočnom zidu bočne kapele, na visini od 159 cm, s ciljem ispitivanja slojeva naliča, žbuka i građe. U najstarijem sloju pronađena je natučena vapnena žbuka s bijelo bojanom plohom na kojoj je tamnoljubičasti i crveni šablonski oslik u vidu sitnih listića. Slikani sloj odgovara slikanom sloju u sondi 8. Na njemu je sloj sive vapnene žbuke debljine 5 mm.

				SONDA	11
Dio crkve:	pjevalište	**Položaj:**	luk		

Opis:

Sonda je otvorena na luku pjevališta u donjoj zoni, na visini od 171 cm s ciljem ispitivanja slojeva naliča, žbuka i građe.

Utvrđeni su slojevi:

SLOJ	OPIS
A – nalič, B – žbuka, C – građa	
A1 – rozi B1 – siva B2 – bijela B3 – siva C – kamen	 - vapnena, debljine 5 mm - vapneni glet, debljine 1 mm - vapnena, s većim grudicama vapna; debljine 2 cm

				SONDA	12
Dio crkve:	pjevalište	**Položaj:**			

Opis:

Sonda je otvorena na prednjem zidu pjevališta, na visini od 132 cm s ciljem ispitivanja slojeva naliča, žbuka i građe.

Utvrđeni su slojevi:

SLOJ	OPIS
A – nalič, B – žbuka, C – građa	
A1 – rozi A2 – bijeli B1 – roza B2 – siva	 - vapnena, debljine 1 cm - vapnena, sa sitnim kamenčićima

PlanAxis d.o.o.
za projektiranje i usluge
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica

			SONDA	**13**
Dio crkve:	kapela	**Položaj:**	S / Z zid	

Opis:

Sonda je otvorena na spoju sjevernog i zapadnog zida kapele, na visini od 140 cm s ciljem ispitivanja naliča i žbuka.
U najstarijem sloju utvrđen je slikani sloj sa bijelim i zelenim poljem na natučenoj vapnenoj žbuci. U donjem dijelu sonde je prekid slikanog sloja i dvije različite žbuke, a s desna je vidljiva zakrpa od sive žbuke debljine 1,5 cm.

PlanAxis d.o.o.
za projektiranje i usluge
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica

			SONDA	**14**
Dio crkve:	zvonik	**Pročelje:**	zapadno	

Opis:

Sonda je otvorena na razdjelnom vijencu zvonika, između prve i druge etaže s ciljem ispitivanja žbuke i građe. Utvrđeno je da je zid građen od lomljenog kamena, a vijenac je formiran u cementnoj žbuci debljine 8 cm.

				SONDA	15
Dio crkve:	zvonik	**Pročelje:**	zapadno		

Opis:

Sonda je otvorena na desnom okviru bifore na četvrtoj etaži zvonika s ciljem ispitivanja žbuke i građe. Utvrđeno je da je zid građen od lomljenog kamena, dok je okvir bifore izgrađen od većeg komada priklesanog kamena i presvučen debelim slojem cementne žbuke debljine 6 cm. U žbuci je vidljiva željezna mrežica.

			SONDA	16
Dio crkve:	Zvonik / lađa	**Pročelje:**	južno	

Opis:

Sonda je otvorena na spoju južnog i zapadnog pročelja, točnije na spoju zvonika i lađe, na visini od 114 cm, s ciljem ispitivanja žbuke i građe. Utvrđena je građa od lomljenog kamena oba zida, a na pročelju lađe vidljiv sloj žbuke s bijelim naličem, koji je zaklonjen prizidavanjem zvonika.

Detalj sonde 16: vidljiva žbuka s naličem na pročelju lađe, zaklonjena zidom zvonika

			SONDA	**17**
Dio crkve:	Zvonik	**Pročelje:**	južno	

Opis:
Sonda je otvorena na soklu, na južnoj strani zvonika na visini od 33 cm s ciljem ispitivanja građe. Utvrđena je neuredna građa zida od većih i manjih komada lomljenog kamenate sokl izveden cementnom žbukom debljine 6 cm.

				SONDA	18
Dio crkve:	Lađa	**Pročelje:**	južno		

Opis:

Sonda je otvorena na zidu lađe na visini od 120 cm s ciljem ispitivanja građe i eventualnog pronalaska prozora većih dimenzija. Utvrđena je građa zida od od većih i manjih komada lomljenog kamena na koju je nanesena cementna žbuka debljine 6 cm. Nije utvrđeno postojanje otvora.

				SONDA	19
Dio crkve:	Svetište	**Pročelje:**	južno		

Opis:

Sonda je otvorena na svetištu, na visini od 103 cm ciljem ispitivanja građe i eventualnog pronalaska vrata ispod postojećeg prozora. Utvrđena je građa zida od od većih i manjih komada lomljenog kamena na koju je nanesena cementna žbuka debljine 6 cm. Nije utvrđeno postojanje otvora.

				SONDA
Dio crkve:	Svetište	**Pročelje:**	južno	**20**

Opis:

Sonda je otvorena na spoju lađe i svetišta, na visini od 118 cm s ciljem ispitivanja građe. Utvrđena je građa oba zida od lomljenog kamena s vezivna vapnenom žbukom velikih fuga. Debljina cementne žbuke je 6 cm. Čini se da su zidovi zidani istodobno.

PlanAxis d.o.o.
za projektiranje i usluge
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica

				SONDA
Dio crkve:	Svetište / sakristija	**Pročelje:**	istočno	**21**

Opis:

Sonda je otvorena na spoju zida svetišta i sakristije, na visini od 109 cm s ciljem ispitivanja građe. Utvrđeno je da su oba zida građena od većih i manjih komada lomljenog kamena, te se čini da je zid sakristije naknadno uzidan u zid svetišta. Debljina cementne žbuke je 4 cm.

PlanAxis d.o.o.
za projektiranje i usluge
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica

				SONDA	22
Dio crkve:	Sakristija / lađa	**Pročelje:**	sjeverno		

Opis:

Sonda je otvorena na spoju zida sakristije i lađe, na visini od 200 cm s ciljem ispitivanja građe. U građi zida sakristije je opeka koja se prislanja uz zid svetišta, što ukazuje da je sakristija naknadno prigrađena uz zid lađe. Debljina cementne žbuke je 6 cm.

			SONDA	23
Dio crkve:	Lađa / kapela	**Pročelje:**	Sjeverno, zapadno	

Opis:

Sonda je otvorena na spoju zida lađe i bočne kapele, na visini od 118 cm s ciljem ispitivanja građe. Utvrđena je građa oba zida od lomljenog kamena, u lađi s nešto opeke, a građa zida kapele prislanja se uz lađu, što znači da nastaje naknadno. Debljina površinske cementne žbuke je 5 cm.

				SONDA	24
Dio crkve:	Lađa / kapela	**Pročelje:**	sjeverno / zapadno		

Opis:

Sonda je otvorena na spoju zidova lađe i bočne kapele, na visini od 123 cm s ciljem ispitivanja građe. Utvrđena je građa oba zida od lomljenog kamena, u pri čemu se građa zida kapele prislanja se uz lađu, što znači da nastaje naknadno. Debljina površinske cementne žbuke je 5 cm.

				SONDA	25
Dio crkve:	Svetište	**Pročelje:**	južno		

Opis:

Sonda je otvorena na zidu svetišta, na visini od 243 cm s ciljem ispitivanja građe i pronalaska zazidanog prozora na koji ukazuju reške u unutrašnjosti (vidi sonde 6 i 7). Utvrđena je građa zida od lomljenog kamena, a u desnom dijelu i nadvoj od sjekomice slagane opeke, koji potvrđuje postojanje zazidanog prozora. Ispod nadvoja je fragment lijeve reške na kojemu je bočna stranica prozorske niše ožbukana i oličena bijelo.

Udaljenost lijeve reške prozora od zapadnog ugla zida do reške iznosi 136 cm. Ploha pročelja prekrivena je cementnom žbukom debljine 6 cm.

PlanAxis d.o.o.
za projektiranje i usluge
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica

Detalj sonde 25: detalj žbuke s naličem na bočnoj stranici niše zazidanog prozora

				SONDA	26
Dio crkve:	Svetište	**Pročelje:**	južno		

Opis:

Sonda je otvorena na okviru desnog prozora na lađi, na visini od 283 cm s ciljem ispitivanja građe. Utvrđena je građa zida od lomljenog kamena, a uz sam otvor su komadi opeke. Žbuka je kontinuirana, odnosno okvir nema zadebljanje od opeke ili žbuke već je naslikan.

2.4. REZULTATI KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH ISTRAŽIVANJA

Konzervatorsko-restauratorskim istraživanjima obuhvaćena su unutrašnjost i pročelja kapele sv. Benedikta u Velikom Komoru. Sonde u unutrašnjosti otvorene su na zidovima i svodovima prvenstveno s ciljem ispitivanja obojenja ploha te utvrđivanja slojeva oslika. Sonde na pročeljima otvorene su radi utvrđivanja slijeda izgradnje zidova, položaja i formata otvora, izvorne obrade žbukanih detalja, te vrsta materijala. U sagledavanju prostornih i oblikovnih karakteristika te građevinskog razvoja kapele, korišteni su povijesni podaci iz arhivskih izvora i literature, koji spominju izgradnju crkve u 17. stoljeću, prigradnju bočne kapele 1721., izvedbu svodova nakon 1805. pa sve do konstruktivne sanacije i obnove pročelja izvedene 1999.-2000. godine, kada je kapela u većoj ili manjoj mjeri poprimila svoj današnji izgled.

U sondama je prikazana stratigrafija naliča, žbuke i građe. Obilježavanje sondi rađeno je na način da su slojevi naliča označeni slovom A, slojevi žbuke slovom B, a slojevi građe slovom C. Navedeni slojevi A, B i C nanizani su redom od najmlađeg do najstarijeg u tablici s opisom za svaku sondu.

Vidi grafičke priloge s položajem sondi (listovi 8 ,9, 10, 11, 12), datacijom zidova (list 13) i evidencijom žbuka i oslika (list 14)

2.4.1. UNUTRAŠNJOST

Sve površine zidova i svodova prekrivene su oslikom koji je na dva mjesta datiran u 1902. godinu i signiran kao rad slikara Marka Antoninija. Jedan je natpis na prednjem zidu kora (SLIKAO M. ANTONINNI. 1902. 108.SMA.), a drugi na slici na trijumfalnom luku s prikazom anđela koji drži otvorenu knjigu, a u tekstu knjige se čita *Marco Antonini 1902.* (sl. 43 i 44).

Sl. 43. Slikani natpis na pjevalištu (foto: J. Kliska, 2022.)

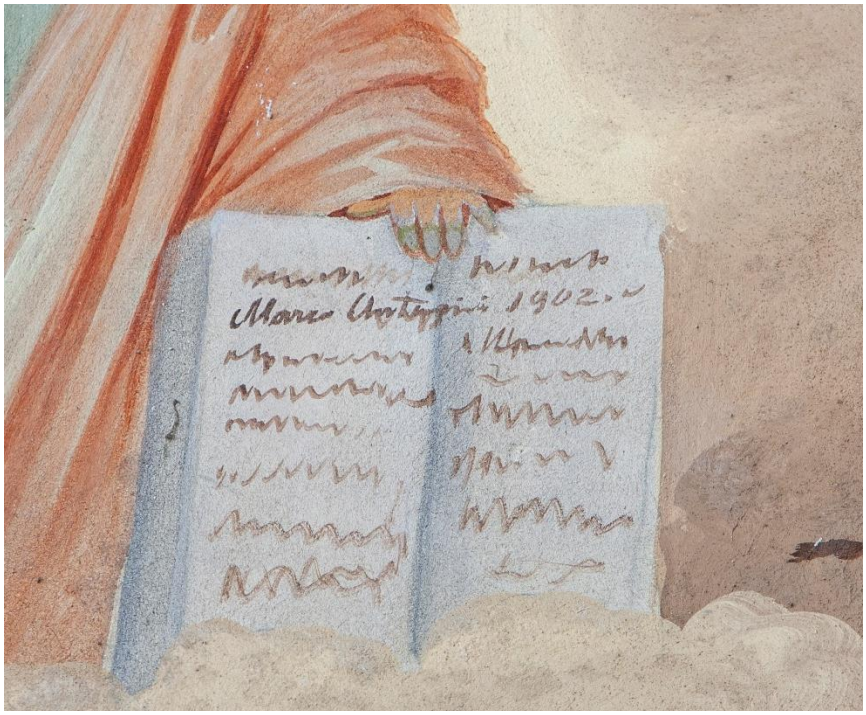

Sl. 44. Potpis Marka Antoninija na osliku na trijumfalnom luku (foto: J. Kliska, 2022.)

Sondama se prvenstveno se htjelo ispitati postojanje slikanih slojeva ispod postojećeg. Sonde su otvorene na svim karakterističnim elementima, kako ravnim plohama zidova, tako i na stupovima, pjevalištu i svodu. U svim sondama pokazalo se da je Antoninijev oslik izveden na sivkastoj žbuci debljine do 5 mm. Ispod njega pokazao se stariji slikani sloj na natučenoj žbuci, a riječ je o jednostavnom šablonskom osliku bojanih ploha i bordura.

Prema sondama, ovaj se oslik svakako može datirati u 19. stoljeće. U donjim zonama trijumfalnog luka naziru se tamnocrvena polja i crvene točkice (sonda 8), premda su na ovom mjestu naliči dosta oštećeni. U bočnoj kapeli je na istočnom zidu vidljiva bijela osnova s istovjetnim crvenim šablonskim listićima (sonda 10), dok je na spoju zapadnog i sjevernog zida bijela rubna bordura i blijedozeleno polje (sonda 13). U svetištu se na natučenoj žbuci s bijelom osnovom vidi ružičasti na bijelom naliču (sonde 1, 2, 6 i 7). Na svodu lađe isti slikani sloj ima tek bijeli nalič (sonde 4 i 9), a na isto ukazuje i slikani sloj na natučenoj žbuci na pjevalištu (sonde 11 i 12).

Na podu kapele nalazi se povijesni pod od pravilno rezanih pravokutnih kamenih ploča, različitih dimenzija. Pod bi mogao potjecati s početka 19. stoljeća, s obzirom na pravilno slaganje ploča oko stupaca pjevališta kao i oko zidanih menzi oltara, za koje se nabavljaju drveni retabli upravo u tom vremenu. Istovjetni pod je u sakristiji, gdje je dosta oštećen i popravljan, kao i na pjevalištu, gdje je krpan opekom.

2.4.2. PROČELJA

Sondiranjem na pročeljima prvenstveno se željelo ispitati slijed gradnje pojedinih dijelova kapele. Čini se da su lađa i svetište zidani istodobno (sonda 20) i to oko 1660. godine, kako na to ukazuje zapis iz kanonskih vizitacija i godina urezana na zaglavni kamen zapadnog portala. Taj je zaglavni kamen ugrađen naknadno te je na njemu krasopisom 19. stoljeća urezan natpis „Rađeno 1660.“ (sl. 12). Uz činjenicu da je riječ o sivom kamenu (mramor

?) te da je korištena hrvatska epigrafija koja je u upotrebi tek od sredine 19. stoljeća, za zaključiti je da je zaglavni kamen ugrađen u nekoj obnovi s kraja 19. ili početka 20. stoljeća, te da je na njemu ponovljena godina 1660. zatečena na starom zaglavnom kamenu.

Uz zapadno pročelje lađe naknadno je prigrađen zvonik, i to kada je pročelje već bilo ožbukano i oličeno budući da je pronađena žbuka s bijelim obojenjem koju je zaklonio zid zvonika (sonda 16). Uzimajući u obzir stilske karakteristike zvonika, čini se da je i on podignut također u 17. stoljeću, ali vjerojatno koje desetljeće poslije lađe.

Bočna kapela sv. Trojstva također je naknadno prigrađena uz lađu, sukladno zapisu iz vizitacija, 1721. godine, a to je potvrđeno i sondiranjem (sonde 23 i 24). Naknadno je prizidana i sakristija uz zid lađe i svetišta (sonde 21 i 22), s obzirom da se vidi prislanjanje građe sakristije uz sjeverne zidove lađe i svetišta, a gradnja sakristije se također može datirati u 17. ili 18. stoljeće.

Nekoliko sondi je otvoreno kako bi se utvrdila građa prozorskih okvira, primjerice na južnom pročelju lađe, ali je vidljiv tek lomljeni kamen, a profil okvira je naslikan na recentnoj žbuci (sonda 26). Ispod tog prozora pokušalo se vidjeti je li prozor izvorno bio veći, na što upućuju pukotine u unutrašnjosti, ali nema tragova reški zazida (sonda 18). Na jugoistočnoj plohi svetišta nalazi se zazidani prozor, što je utvrđeno sondama u unutrašnjosti (sonde 6 i 7), gdje su pronađeni njegovi bočni bridovi, a na pročelju je vidljiv navoj i fragment žbuke s naličem na njegovoj bočnoj špaleti (sonda 25). Prozorski okvir bifore na zvoniku mogao bi biti od klesanog kamena, što je uobičajeno u 17. stoljeću, a tako se čini i iz otvorene sonde (sonda 15).

Na svim pročeljima danas je cementna žbuka s metalnom mrežicom nanesena u obnovi 1999.-2000. godine ispod koje nema starijih slojeva žbuka i naliča, izuzev spomenutih pronađenih u zazidima. Nekoliko je sondi otvoreno kako bi se ispitala građa i forma žbukanih traka i lezena koje raščlanjuju plohe, a pokazao se tek jedan sloj cementne žbuke, od koje su ujedno formirane trake, primjerice na zvoniku (sonda 14) ili pak na soklu (sonda 17). Navedene trake na zidovima lađe su tanje od onih na zvoniku te se čini da nisu izvedene prema zatečenom, kao ni obrada žbuke. Fotografije iz 1999. jasno pokazuju glatke okomite trake iste širine (sl. 3, 4, 5), dok su između njih žbukana polja zasječenih uglova, formirana grubozrnatom žbukom. Riječ je o tipičnoj obradi pročelja 18. i početka 19. stoljeća. Na početak 19. stoljeća ukazuje oblik južnog portala, polukružno zaključen, bez istaka kapitela i baza dovratnika pa je moguće na je žbuka vidljiva na fotografijama nanesena u vremenu veće obnove poslije 1805. kada je u unutrašnjosti izvedeno pjevalište, pod i novi oltari.

Fotografija iz 1999. također pokazuje da se između dvaju prozora na južnom pročelju nalazio sunčani sat (sl. 4), no on je otučen te nije ponovljen u novoj žbuci.

2.4.3. GRAĐEVNI RAZVOJ KAPELE

Vidi grafički prilog s datacijom zidova – list 13.

Ovdje iznesena kronologija građevinskog razvoja rezultat je konzervatorsko-restauratorskih istraživanja temeljenih na povijesnim istraživanjima i sondiranju unutrašnjosti i pročelja. Svaka građevinska faza označava skup zahvata izvedenih u jednom vremenskom razdoblju, a ne isključivo jedan zahvat. Građevinske faze

obuhvaćaju razdoblje od izgradnje kapele oko 1660. godine, s naknadno prigrađenim zvonikom i sakristijom koji se mogu datirati u drugu polovinu 17. ili pak 18. stoljeće, zatim prigradnje bočne kapele sv. Trojstva 1721. godine, veće obnove izvedene poslije 1805. kada je podignuto pjevalište i nabavljeni oltari, pa sve do recentnih zahvata konstruktivne sanacije na samom kraju 20. stoljeća.

PRVA FAZA – oko 1660.

Kapela se podiže oko 1660. sukladno zapisu na zaglavnom kamenu koji potvrđuje i vizitacija iz 1666. navodeći kapelu kao „novopodignutu“. Srednjovjekovni koncept šire pravokutne lađe te užeg i nižeg poligonalnog svetišta, kao i titular sv. Benedikta, ukazuje na mogućnost da je na ovom mjestu postojala starija kapela čije su strukturue korištene prilikom gradnje, no s obzirom da se ovakvi arhitektonski oblici zadržavaju sve do 17. stoljeća, ipak je vjerojatnije da je kapela podignuta iznova u 17. stoljeću.

DRUGA FAZA – 17. stoljeća

Nakon žbukanja i ličenja pročelja kapele prigrađuje se zvonik uz zapadno pročelje, a s obzirom na njegov položaj ispred crkve, stilske karakteristike poput bifore na zadnjoj etaži, njegova se gradnja dogodila u desetljećima nakon gradnje kapele ili pak na samom početku 18. stoljeća.

TREĆA FAZA – 1721.

Godine 1721. prigrađuje se bočna kapela sv. Trojstva, prema vizitacijama 1721. godine, a sonde su potvrdile naknadnu prigradnju bočne kapele na lađu.

ČETVRTA FAZA – poslije 1805.

Nakon što je kapela stradala u požaru, u kojem je mogao stradati dotadašni tabulat nad lađom, izvodi se novi svod u obliku čeških kapa u lađi te se podiiže pjevalište u njenom zapadnom dijelu. Pri tome se formira uski ulazni prostor iz kojega vode stube za pjevalište.
Unutrašnjost se oprema novim inventarom, oltarima i propovjedaonicom, a pod se popločava velikim kamenim pločama.

Vjerojatno u ovoj fazi pročelja dobivaju žbukanu dekoraciju u vidu glatkih traka i lezena koje raščlanjuju plohe, pri čemu se polja između njih žbukaju grubozrnatom žbukom, a plohe ostaju glatke.

S obzirom da se navedena žbuka nalazila i na sakristiji, moguće da je sakristija dodana u to vrijeme, ili pak ranije u 18. stoljeću, o čemu zasad nismo našli zapis.

PETA FAZA – 19. i 20. stoljeće

Obuhvaća niz zahvata u dužem razdoblju, većinom adaptacija bez bitnih promjena u oblikovanju arhitekture kapele.

Sedamdesetih godina 19. stoljeća obnavljaju se oltari, a 1902. cijelu unutrašnjost crkve oslikava poznati slikar Marko Antonini. U nekom vremenu ugrađene su u trijumfalni luk te lukove pjevališta željezne zatege.

Konstruktivna sanacija izvodi se 1999.-2000. s povišenjem vanjskih zidova za 40 cm, popravkom krovišta, i zamjenom kompletne žbuke na pročeljima.

2.5. PRIJEDLOG PREZENTACIJE I OBNOVE

2.5.1. VALORIZACIJA I OPĆE SMJERNICE

Kapelu sv. Benedikta u Velikom Komoru, unatoč faznosti izgradnje, sagledavamo kao arhitektonsko djelo baroknog razdoblja, 17. i 18. stoljeća. Od formiranja njene osnova, lađe i svetišta, a vrlo vjerojatno i zvonika, kakve poznajemo danas, koje se dogodilo u drugoj polovini 17. stoljeća, pa sve do zahvata svojstvenih baroknom vremenu, prigradnjom boočne kapele 1721. godine, sakristije, a ponajviše kasnobaroknim svođenjem češkim kapama te novim pjevalištem poslije 1805. godine, kada ujedno i unutrašnjost dobiva vrlo vrijedan drveni inventar. Posljednji značajn umjetnički doprinos kapela je doživjela oslikavanjem interijera 1902. što je izveo poznati slikar Marko Antonini, autor brojnih sakralnih opusa u čitavoj kontinentalnoj Hrvatskoj. Štoviše uz njegov potpis na zidu pjevališta stoji i natpis *108sma* koji bi se mogao odnositi i na činjenicu da je njegova radionica oslikala stotinjak crkava.

Izgled i prostor kapele nisu bitno mijenjani sve do kraja 20. stoljeća kada je zbog pukotina nastalih slijeganjem tla izvedena konstruktivna sanacija, u kojoj su vanjski zidovi povišeni za 40 cm te je skinuta povijesna žbuka i izvedena nova bez poštivanja zatečenih oblika povijesnih detalja i obrade žbuke.

Stoga se u ovom elaboratu predlaže zadržati izgled kapele kakva jest, poglavito u interijeru, uz nužne konstruktivne popravke zidova i svodova te očuvanje i restauriranje elemenata umjetničke opreme (zidni oslik, oltar), ali i rekonstrukciju povijesne obrade pročelja.

* * *

U skopu projektne dokumentacije nužno je izraditi projekt statičke sanacije s ciljem konstruktivnog ojačanja napulikih zidova i svodova. Konstruktivnu sanaciju treba izvoditi na način da se što manje oštećuju izvorne građevne strukture kapele, a posebno oblikovni elementi interijera. Projektnom dokumentacijom također je nužno riješiti električne i druge instalacije na način da infrastruktura i pomoćni sadržaji budu što manje vidljivi u konačnoj prezentaciji.

2.5.2. UNUTRAŠNJOST

Vidi grafički prilog – list 15

S obzirom da su svi zidovi i svodovi u unutrašnjosti oslikani, intervencije u konstrukciji predlaže se izvoditi s vanjskih strana građevine te na gornjim plohama svodova, u krovištu. Izuzetak je sakristija u kojoj nema oslika vrijednog čuvanja, a zidovi, žbuka i pod su izrazito nagriženi vlagom.

Antoninijev oslik iz 1902. treba prezentirati i restaurirati. Na dijelovima svoda i trijumfalnog luka u lađi na njemu je u nekom vremenu izveden popravak, pa stručnim restauratorskim postupkom treba utvrditi razmjere sačuvanosti izvornog sloja te na temelju dogovora s nadležnim konzervatorom, iznijeti prijedlog prezentacije. Na mjestima gdje je oslik oštećen, otpao ili je uklonjen prilikom konstruktivne sanacije 1999.-2000. treba ga rekonstruirati.

Prije restauratorskih radova na osliku, nužno je riješiti pitanje kapilarne vlage, osobito izražene u donjim dijelovima zidova, radi kojih je oslik u tim zonama većim dijelom otpao. Sanaciju od vlage preporuča se riješiti premazivanjem donjih zona zidova odgovarajućim kemijskim sredstvima, a ne presijecanjem građe zida.

Oslik se, nadalje nalazi na svim arhitektonskim elementima, a ujedno i na zidanim menzama oltara pa bi u svakom slučaju trebalo i menze obuhvatiti restauratorskim postupkom, uz prethodnu zidarsku sanaciju.

U kapeli je nužno sačuvati povijesni kameno opločenje. Pod se ne preporuča dizati, ali ako će to ipak biti potrebno radi sanacije, treba ga prethodno arhitektonski snimiti te vratiti ploče na njihova mjesta. Na mjestima gdje su oštećene, raspucane, ploče se mogu zamijeniti novima od istovjetnog kamena. Veća oštećenja uočena su u podu sakristije gdje su ploče zahvaćene mahovinom.

Potrebno je restaurirati čitav inventar kapele, sva četiri oltara, propovjedaonicu, orgulje i klupe, a s obzirom na napukline u svodovima, i predviđene radove konstruktivne sanacije, preporuča se evakuacija kompletnog inventara prije zahvata.

2.5.3. PROČELJA

Vidi grafičke priloge s prijedlozima prezentacije pročelja – listovi 16, 17, 18, 19

S obzirom da je vanjska žbuka u cijelosti nanesena u obnovi 1999.-2000. te da nema povijesnu ni oblikovnu vrijednost, može se obiti u cijelosti i izvesti nova. Zahvati u konstrukciji zidova stoga se mogu izvoditi s vanjskih strana građevine, no treba paziti da zbog debljine nove žbuke ne dođe do remećenja dubine i formata otvora te proporcija žbukanih detalja.

U novoj žbuci potrebno je napraviti korekcije žbukanih elemenata, prvenstveno odgovarajuće ujednačene širine razdjelnih traka i lezena te sokla (na lađi su u zadnjoj obnovi donje trake koje prate sokl stanjene), koje su bile glatkih površina, a polja između njih grubozrnate površine. Riječ je o žbuci koja u sastavu ima veću količinu šljunka što čini grubu teksturu te grebenastu površinu. Umjesto naslikanih okvira prozora izvest će se žbukani glatki okviri koji će biti uleknuti u odnosu na ostale zidne površine, jednako kao i lezene i trake na uglovima građevine. Sokl može biti istaknut u odnosu na plohu zida te glatke površine.

Po potrebi se može izvesti i sunčani sat na južnom pročelju, a brojčanik na njemu u tom slučaju treba naslikati.

Sve žbuke na pročelju u kojima se izvode dekorativni detalji trebale bi biti produžne žbuke, odnosno vapneno-cementnog sastava.

Pročelja se predlaže oličiti dvobojno, s bijelom bojom na glatkim trakama, lezenama i okvirima otvora te svijetlosivi ili svijetložuti ton na grubo žbukanim zidnim poljima. Oba tona odgovaraju vremenu nastanka pročelja kapele u 18. i početkom 19. stoljeća. Obojenje treba izvesti prema uputama nadležnog Konzervatorskog odjela.

Sve žbuke na pročelju u kojima se izvode dekorativni detalji trebale bi biti produžne žbuke, odnosno vapneno-cementnog sastava, a boje mogu biti silikatne, s tonom određenim prema uputama nadležnog konzervatora.

Na cijeloj kapeli trebalo bi promijeniti stolariju, odnosno izvesti novu po uzoru na povijesnu. Mogu se zadržati postojeća vrata zapadnog ulaza, a na južnom ulazu su izvedena nova vrata pa se s vremenom mogu zamijeniti novima s krilom izvedeno koso položenim letvama. Isto se preporuča i za vrata sakristije u slučaju dotrajalosti. Stolariju bojati u tamnosmeđu boju za drvo, a željezne rešetke na prozorima u crnu boju.

Na kapeli se nalazi pokrov od utorenog crijepa. U budućoj obnovi predlaže se izvedba pokrova od biber crijepa, a može se razmotriti i povijesno uobičajen pokrov od šindre. Na zvoniku se izvorno sasvim sigurno nalazio upravo takav pokrov, koji je tek kasnije zamijenjen limom.

PROJEKTANTSKI URED

PLANAXIS

PlanAxis d.o.o.
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica
OIB 83414766702

GRAĐEVINA

KAPELA SV. BENEDIKTA, VELIKI KOMOR

LOKACIJA

k.č.br. 2493, k.o. Mače

RAZINA PROJEKTA

KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ELABORAT

3. GRAFIČKI DIO

PlanAxis d.o.o.
za projektiranje i usluge
Slavka Kolara 33
HR-10410 Velika Gorica

3.1. POPIS NACRTA

LIST	NACRT	MJERILO
	POSTOJEĆE STANJE	
1	TLOCRT – DONJA RAZINA	1 : 100
2	UZDUŽNI PRESJEK	1 : 100
3	POPREČNI PRESJEK	1 : 100
4	SJEVERNO PROČELJE	1 : 100
5	JUŽNO PROČELJE	1 : 100
6	ISTOČNO PROČELJE	1 : 100
7	ZAPADNO PROČELJE	1 : 100
	POLOŽAJ SONDI	
8	TLOCRT	1 : 100
9	SJEVERNO PROČELJE	1 : 100
10	JUŽNO PROČELJE	1 : 100
11	ISTOČNO PROČELJE	1 : 100
12	ZAPADNO PROČELJE	1 : 100
	DATACIJA ZIDOVA	
13	TLOCRT	1 : 100
	EVIDENCIJA ŽBUKA I OSLIKA	
14	PROČELJA I TLOCRT	1 : 200
	PRIJEDLOG PREZENTACIJE	
15	TLOCRT	1 : 100
16	SJEVERNO PROČELJE	1 : 100
17	JUŽNO PROČELJE	1 : 100
18	ISTOČNO PROČELJE	1 : 100
19	ZAPADNO PROČELJE	1 : 100

VELIKI KOMOR
KAPELA SV. BENEDIKTA

POSTOJEĆE STANJE

TLOCRT

M 1:100

0 1 5 m

S

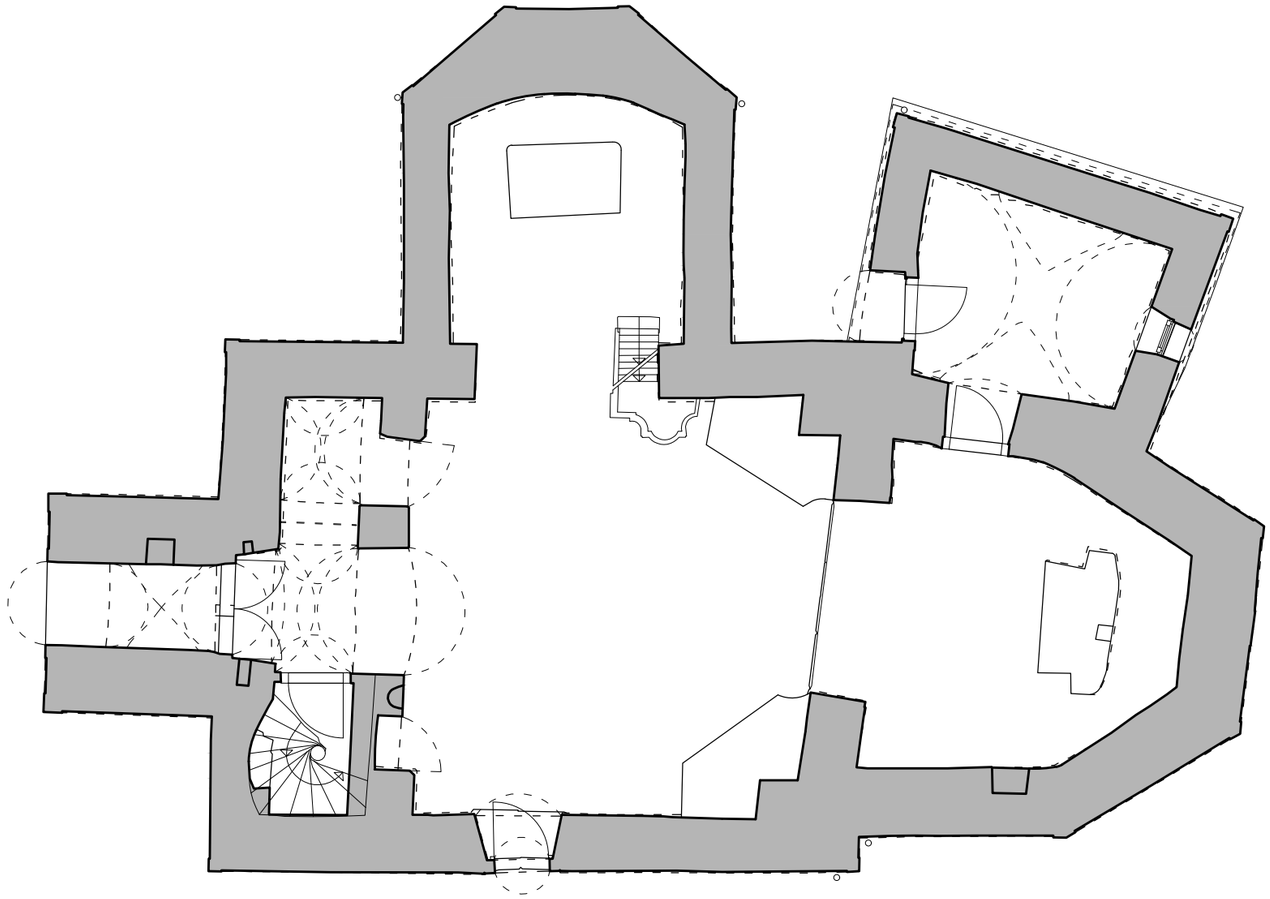

VELIKI KOMOR
KAPELA SV. BENEDIKTA

POSTOJEĆE STANJE

UZDUŽNI PRESJEK

M 1:100

0 1 5 m

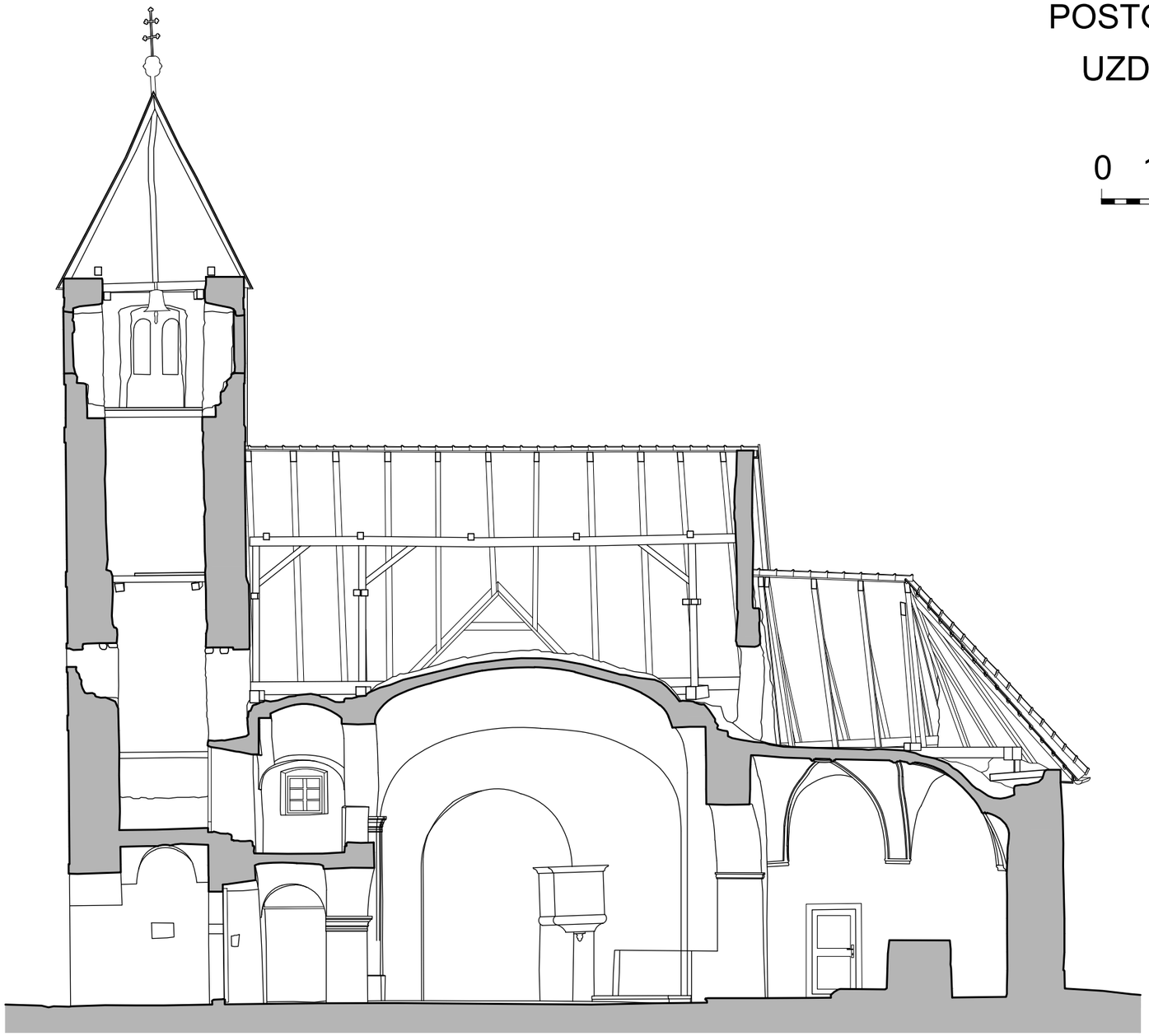

VELIKI KOMOR
KAPELA SV. BENEDIKTA

POSTOJEĆE STANJE

POPREČNI PRESJEK

M 1:100

0 1 5 m

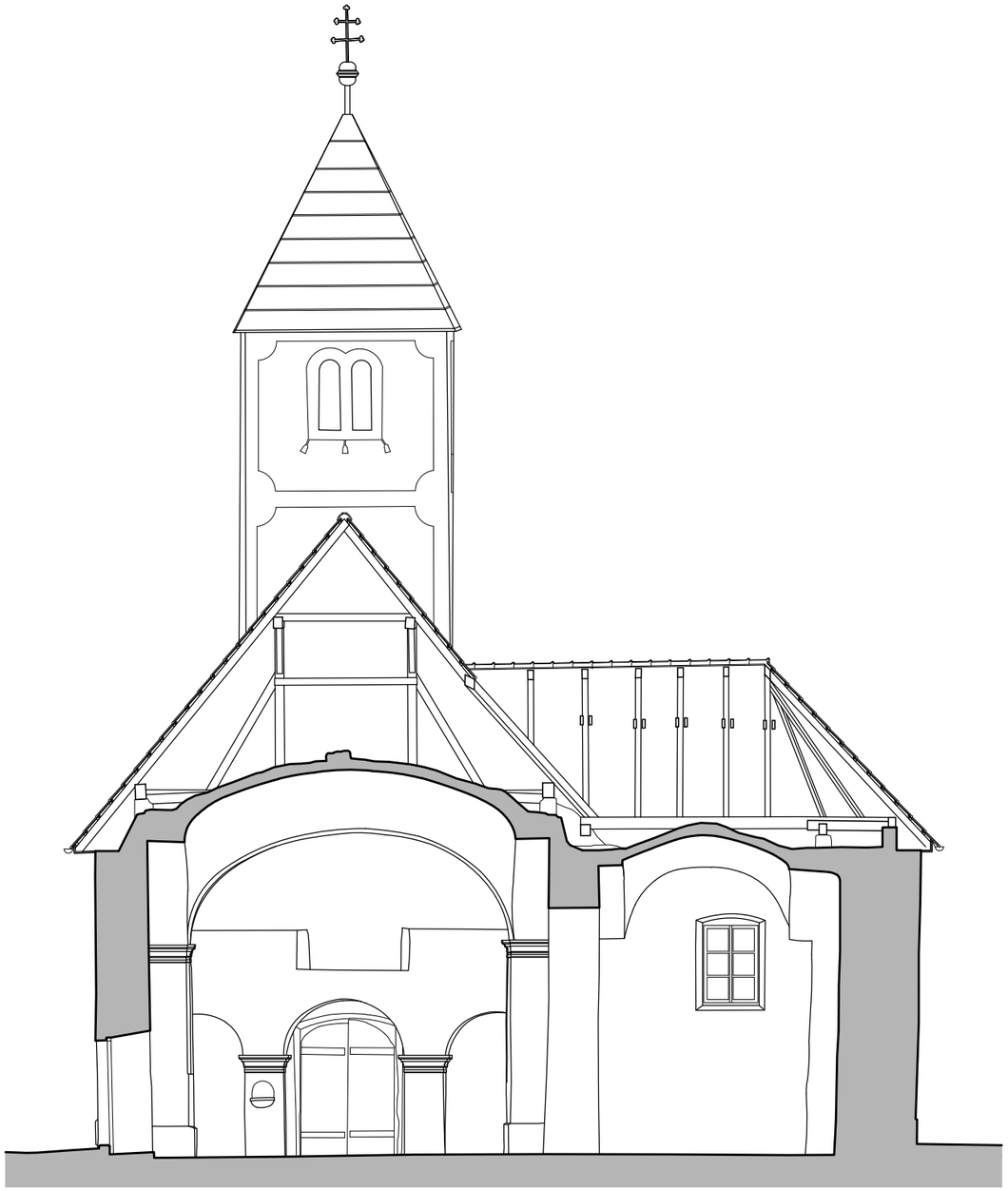

VELIKI KOMOR
KAPELA SV. BENEDIKTA

POSTOJEĆE STANJE

SJEVERNO PROČELJE

M 1:100

0 1 5 m

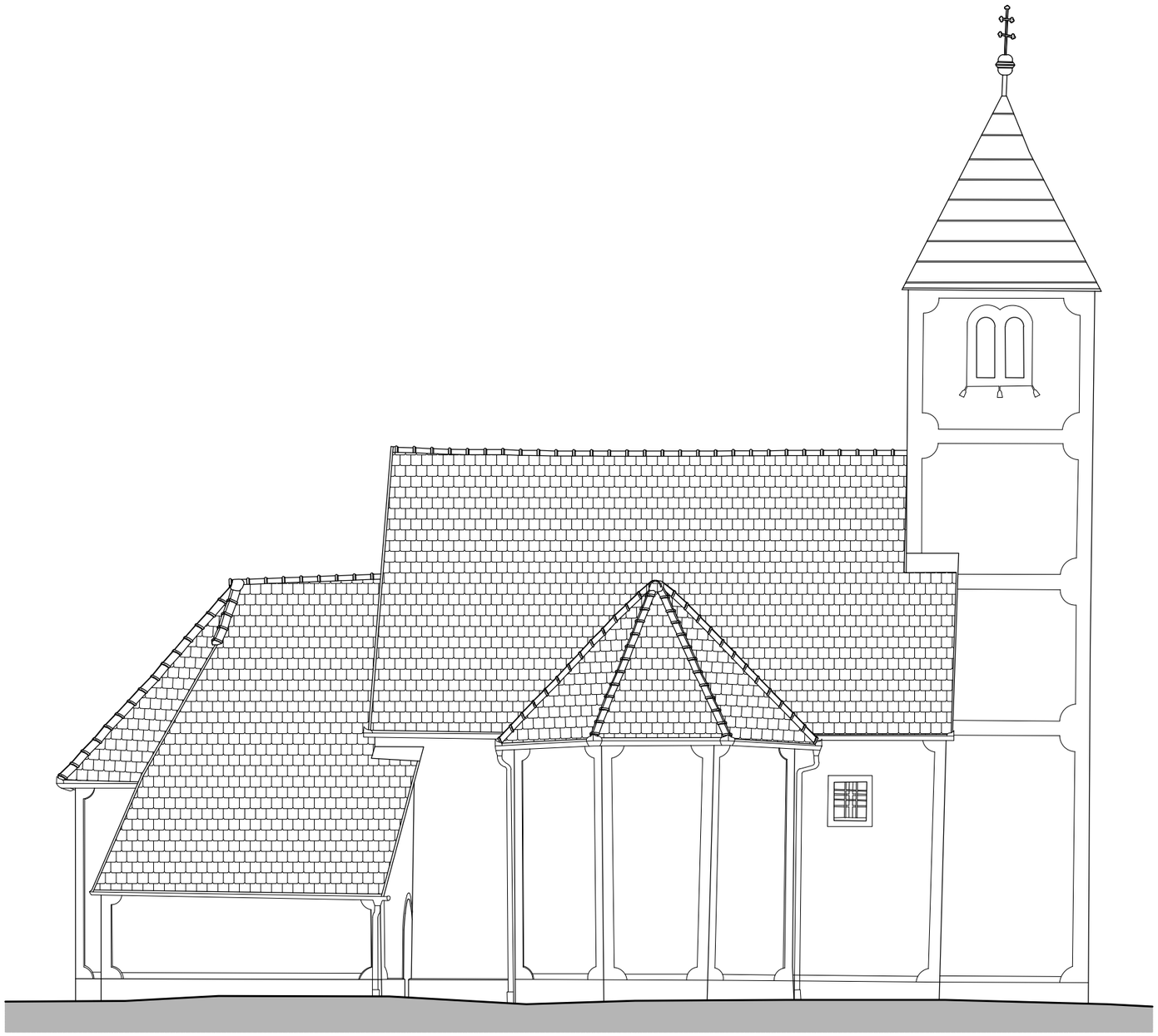

VELIKI KOMOR
KAPELA SV. BENEDIKTA

POSTOJEĆE STANJE

JUŽNO PROČELJE

M 1:100

0 1 5 m

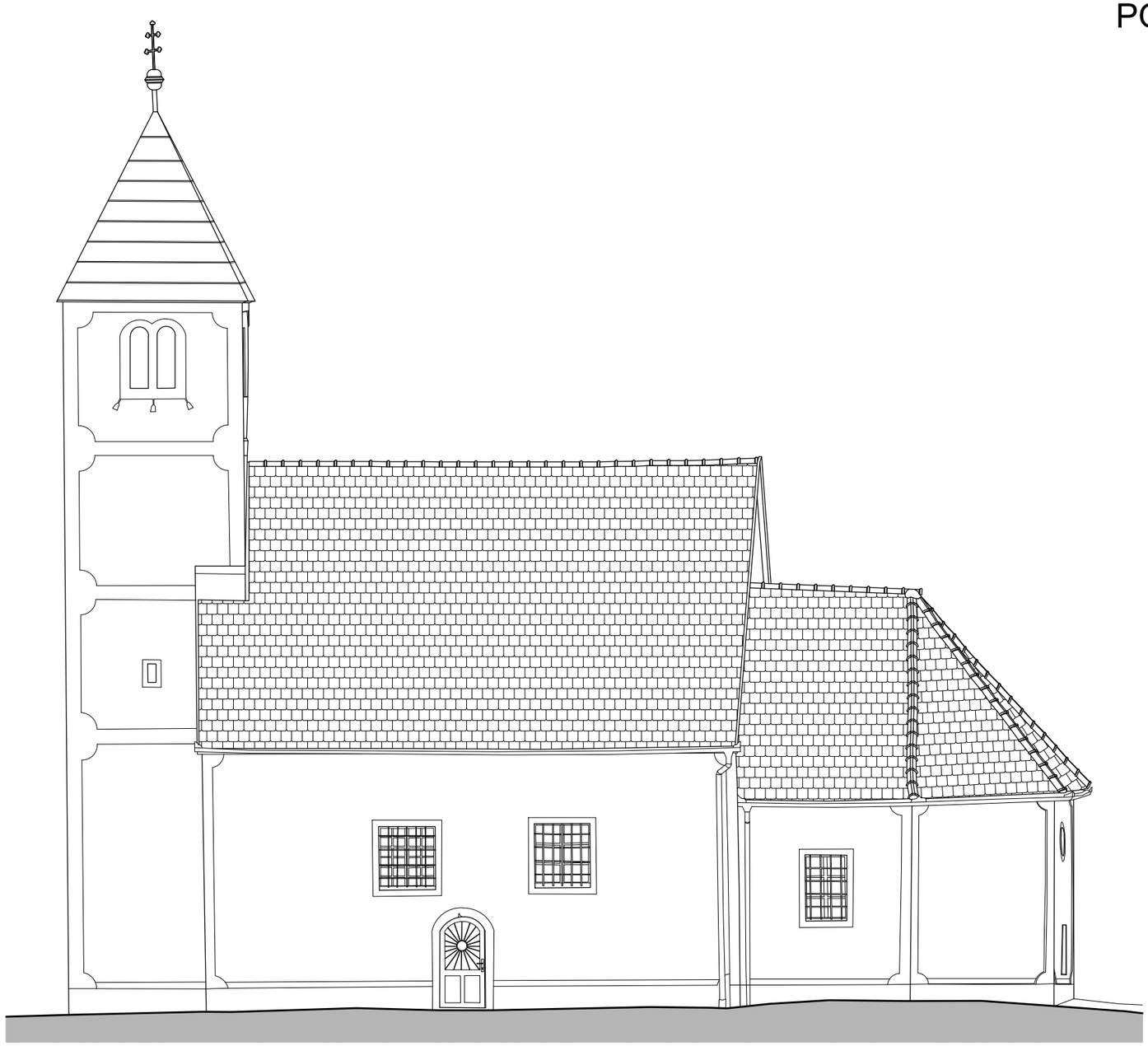

VELIKI KOMOR
KAPELA SV. BENEDIKTA

POSTOJEĆE STANJE

ISTOČNO PROČELJE

M 1:100

0 1 5 m

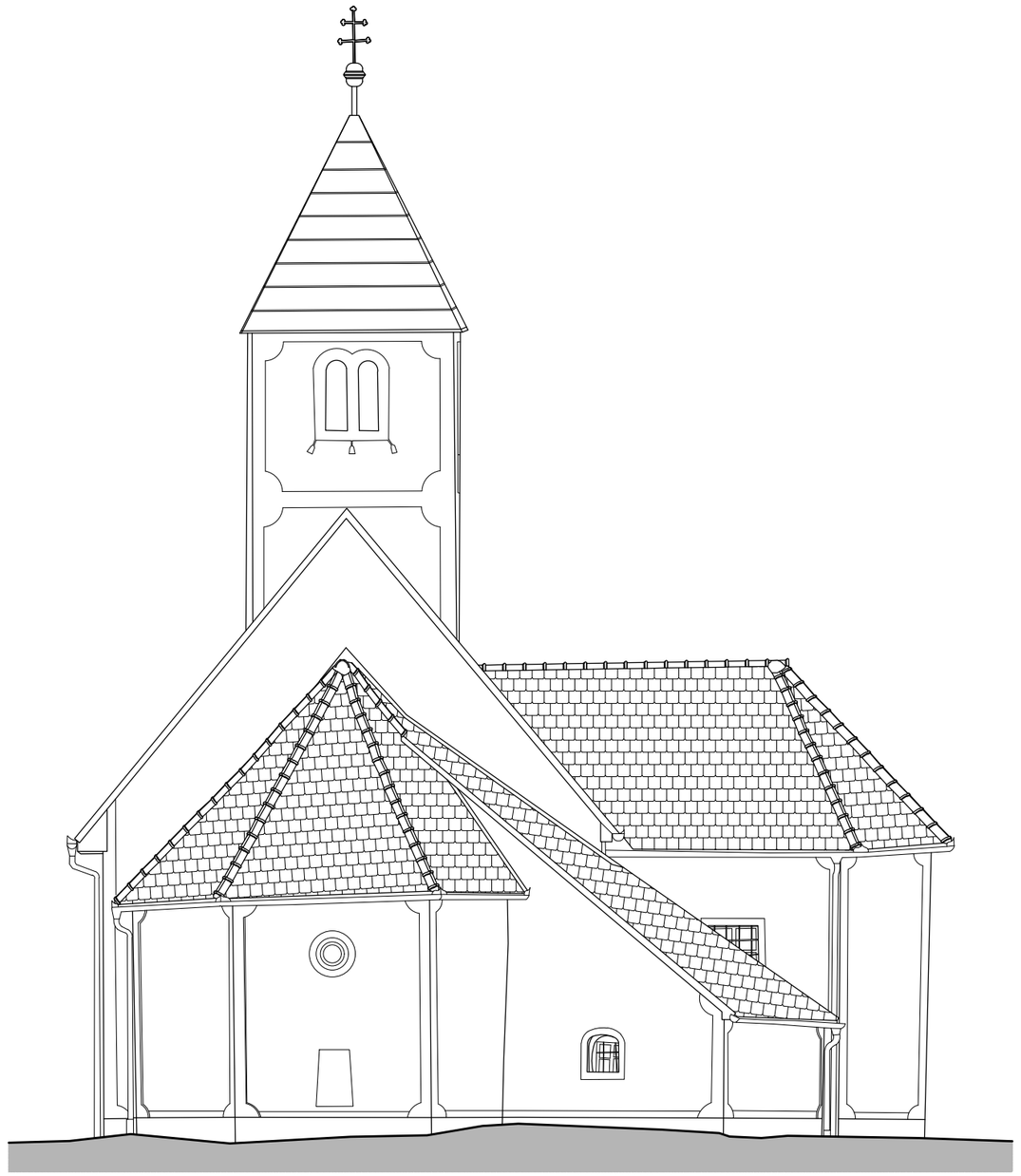

VELIKI KOMOR
KAPELA SV. BENEDIKTA

POSTOJEĆE STANJE

ZAPADNO PROČELJE

M 1:100

0 1 5 m

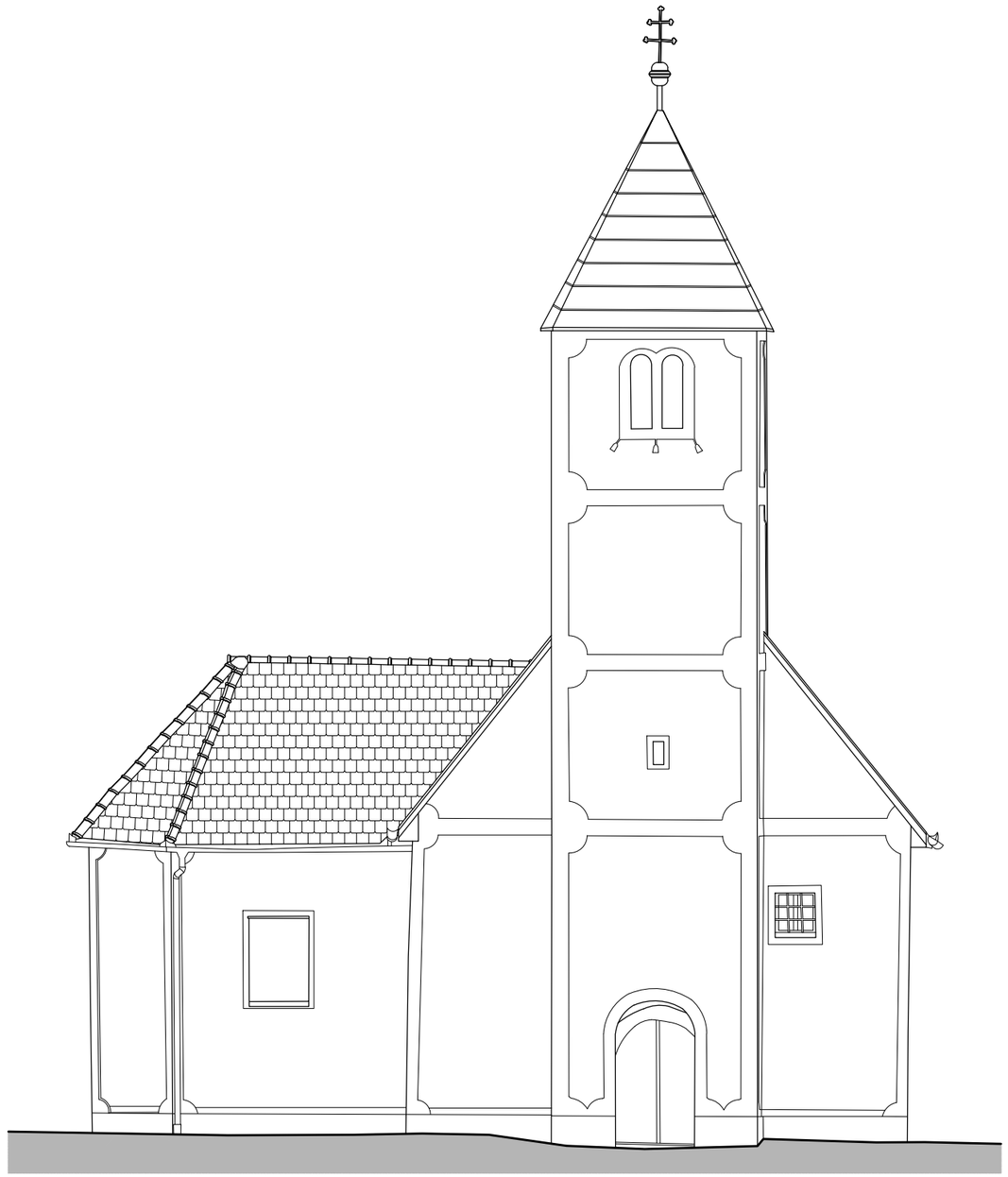

VELIKI KOMOR
KAPELA SV. BENEDIKTA

POLOŽAJ SONDI

TLOCRT PRIZEMLJA

M 1:100

0 1 5 m

S

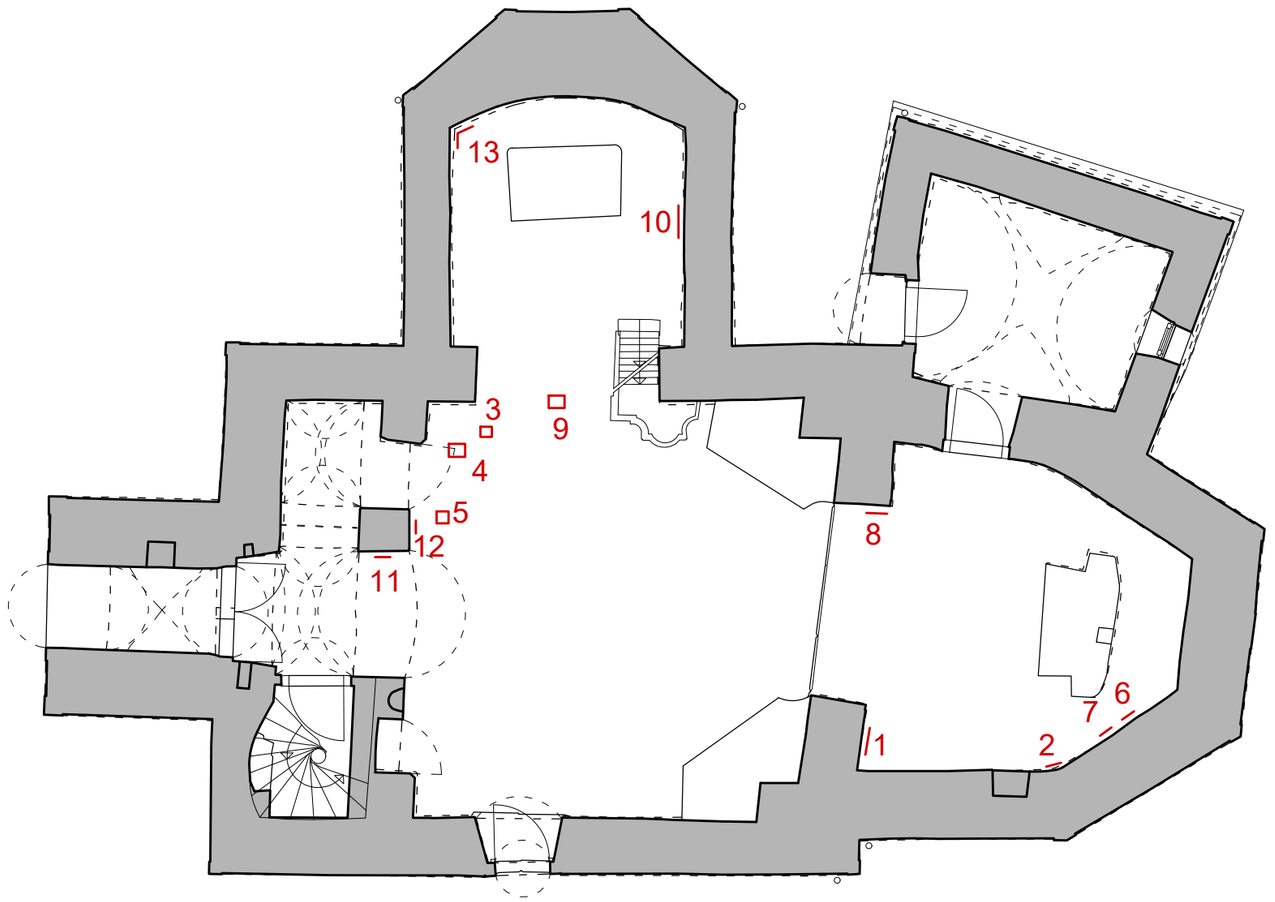

Legenda:

10 sonda na zidu

5 sonda na svodu

VELIKI KOMOR
KAPELA SV. BENEDIKTA

POLOŽAJ SONDI

SJEVERNO PROČELJE

M 1:100

0 1 5 m

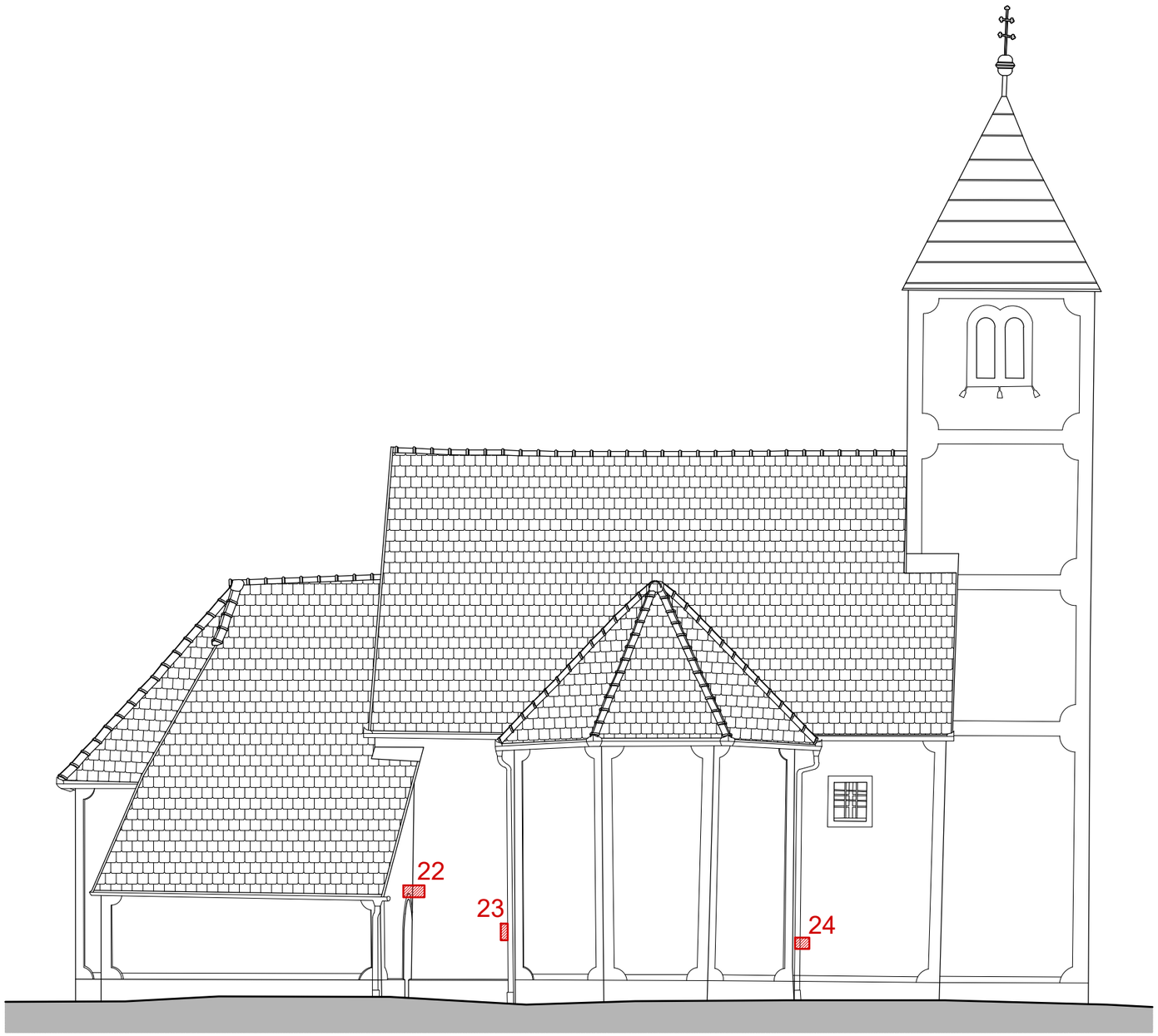

Legenda:

24 sonda

VELIKI KOMOR
KAPELA SV. BENEDIKTA

POLOŽAJ SONDI

JUŽNO PROČELJE

M 1:100

0 1 5 m

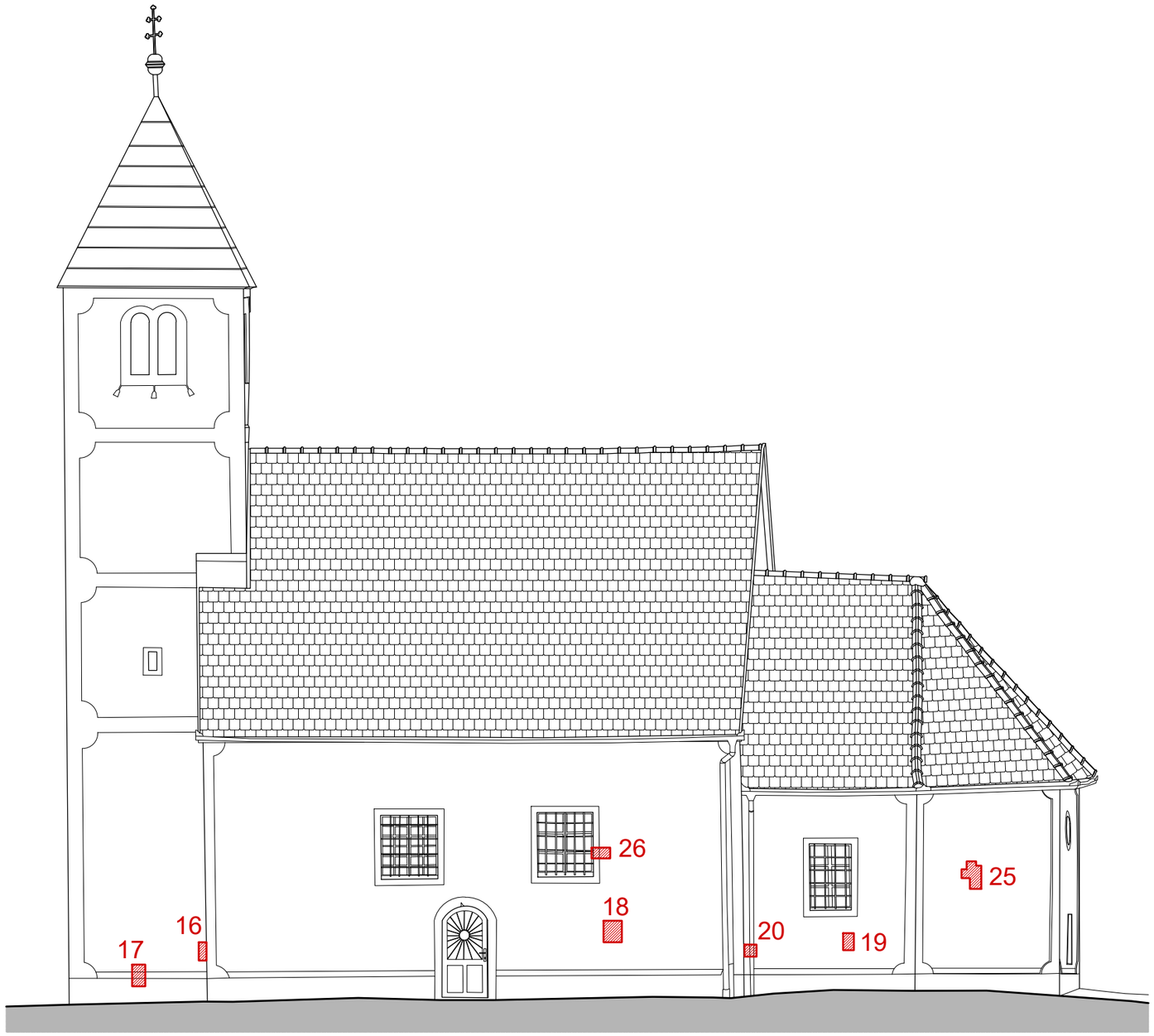

Legenda:

26 sonda

VELIKI KOMOR
KAPELA SV. BENEDIKTA

POLOŽAJ SONDI

ISTOČNO PROČELJE

M 1:100

0 1 5 m

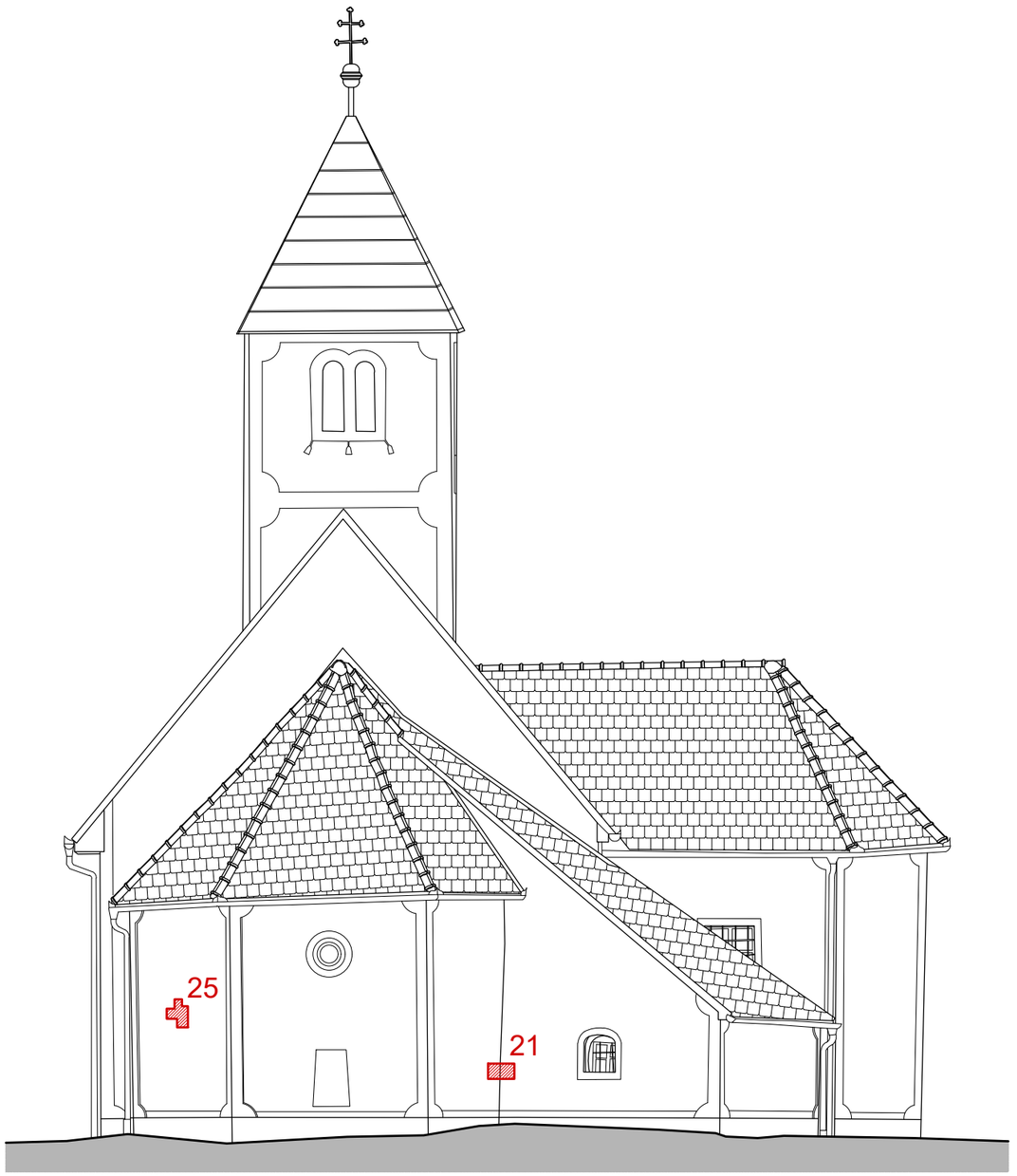

Legenda:

21 sonda

VELIKI KOMOR
KAPELA SV. BENEDIKTA

POLOŽAJ SONDI

ZAPADNO PROČELJE

M 1:100

0 1 5 m

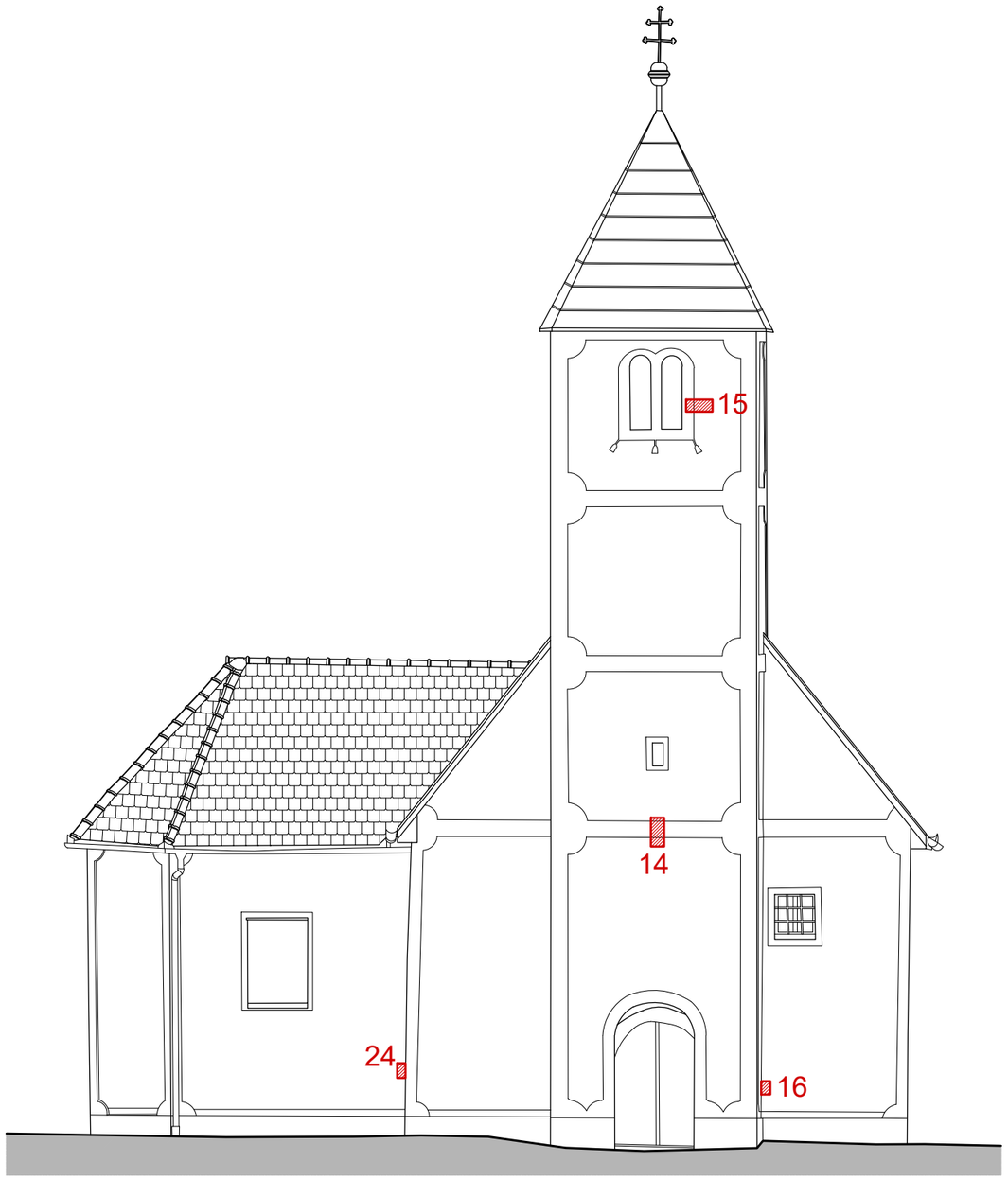

Legenda:

14 sonda

VELIKI KOMOR
KAPELA SV. BENEDIKTA

DATACIJA ZIDOVA

TLOCRT PRIZEMLJA

M 1:100

0 1 5 m

S

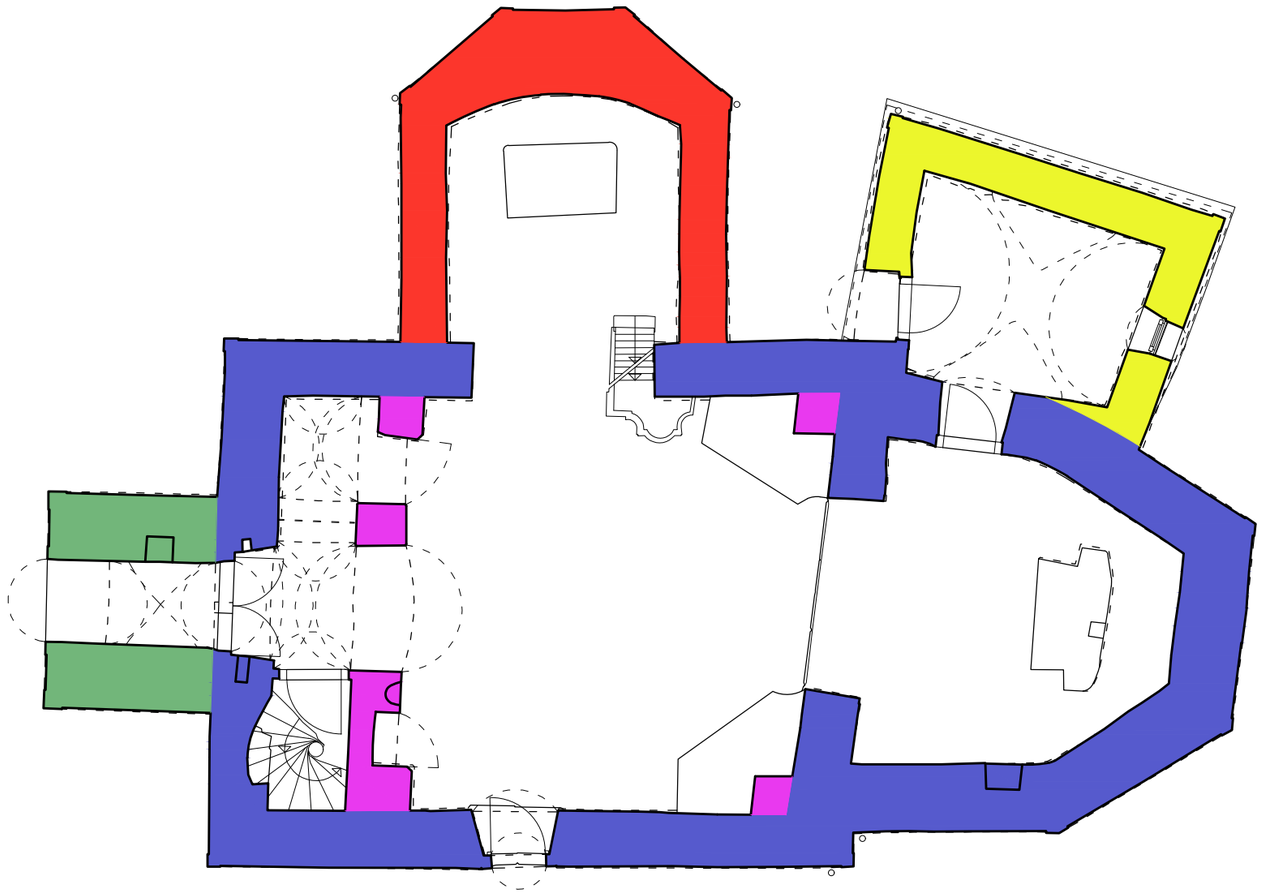

Legenda:

- oko 1660.g.
- 17. / 18. st.
- oko 1721.g.
- 18./19. st.
- prva pol.19.st.

VELIKI KOMOR
KAPELA SV. BENEDIKTA

EVIDENCIJA ŽBUKA I OSLIKA
PROČELJA I TLOCRT

M 1:200

0 2 10 m

S

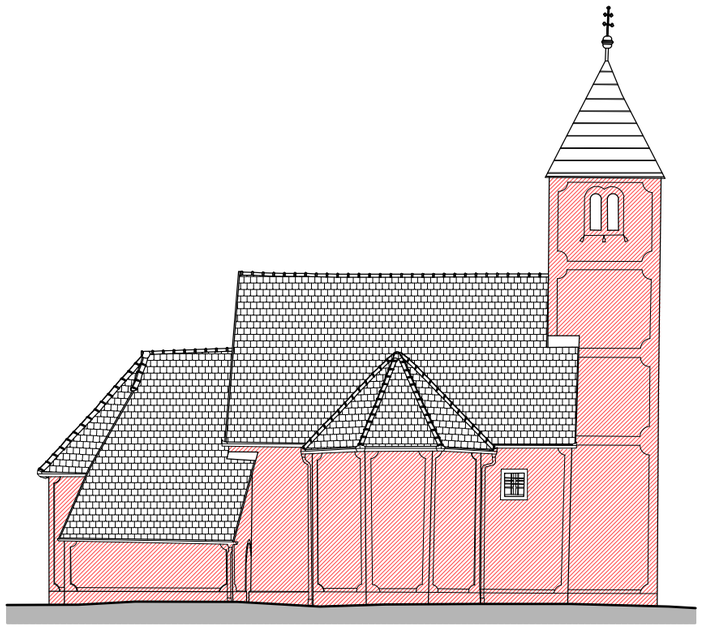

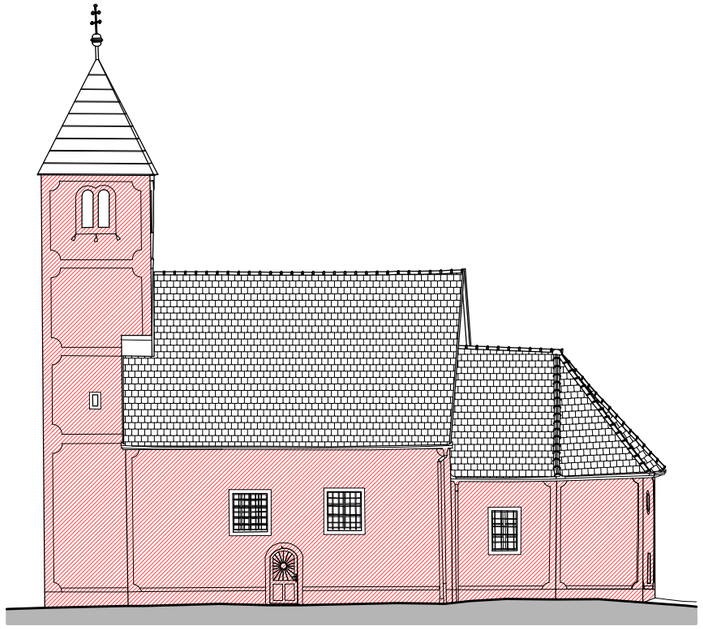

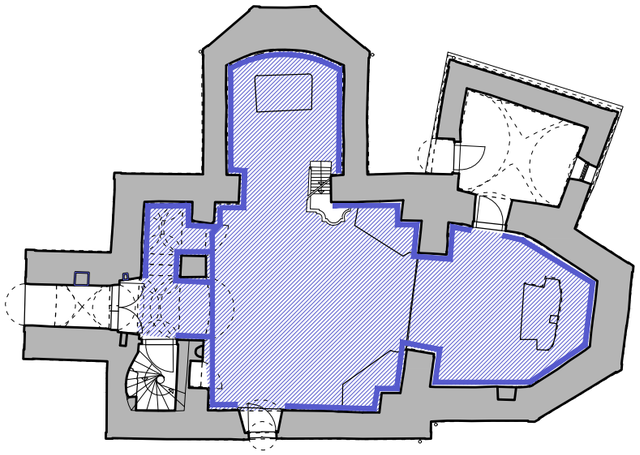

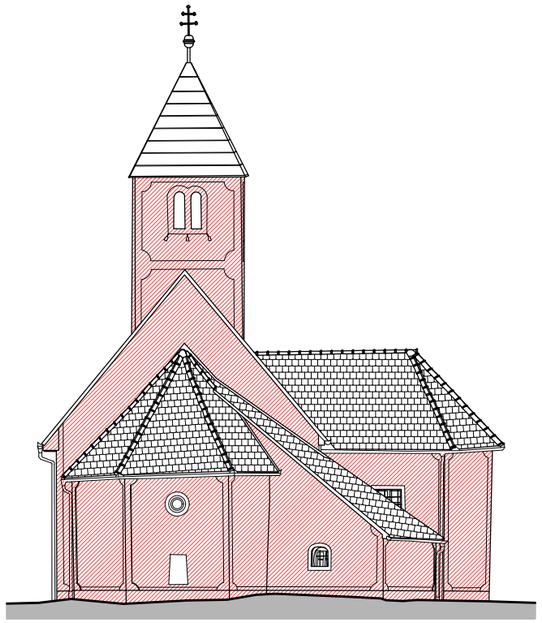

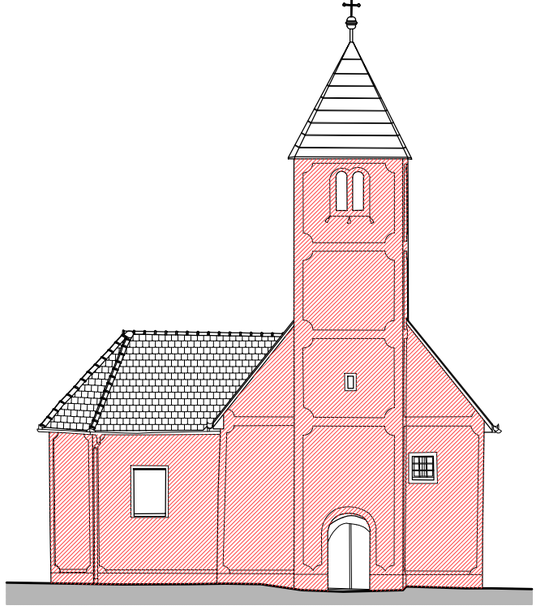

Legenda:

cementna žbuka s mrežicom iz 1999./ 2000. bez ostataka starije žbuke

povijesna vapnena žbuka s oslikom Marka Antoninija iz 1902. na zidovima i svodovima

VELIKI KOMOR
KAPELA SV. BENEDIKTA

PRIJEDLOG PREZENTACIJE

TLOCRT

M 1:100

0 1 5 m

S

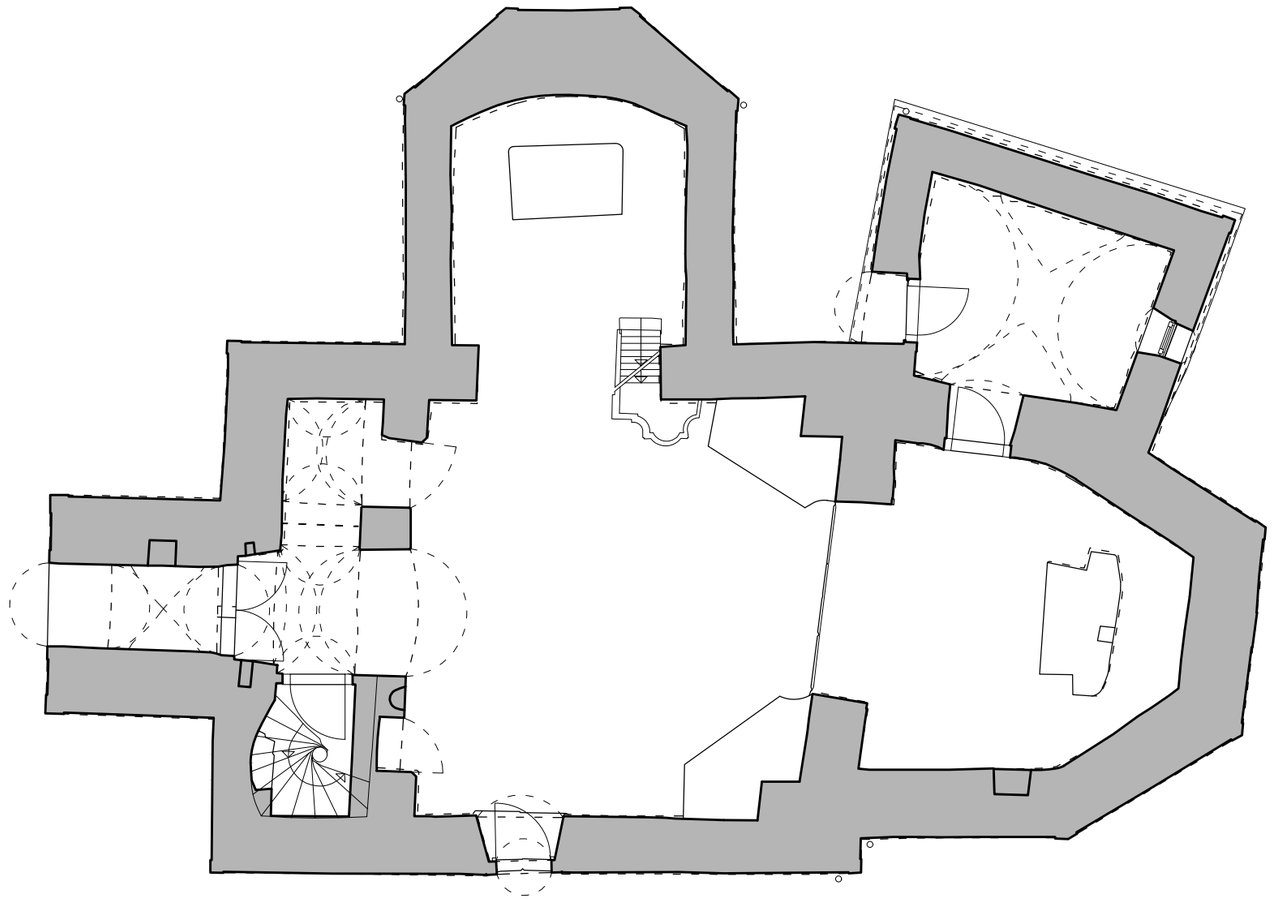

VELIKI KOMOR
KAPELA SV. BENEDIKTA

PRIJEDLOG PREZENTACIJE

SJEVERNO PROČELJE

M 1:100

0 1 5 m

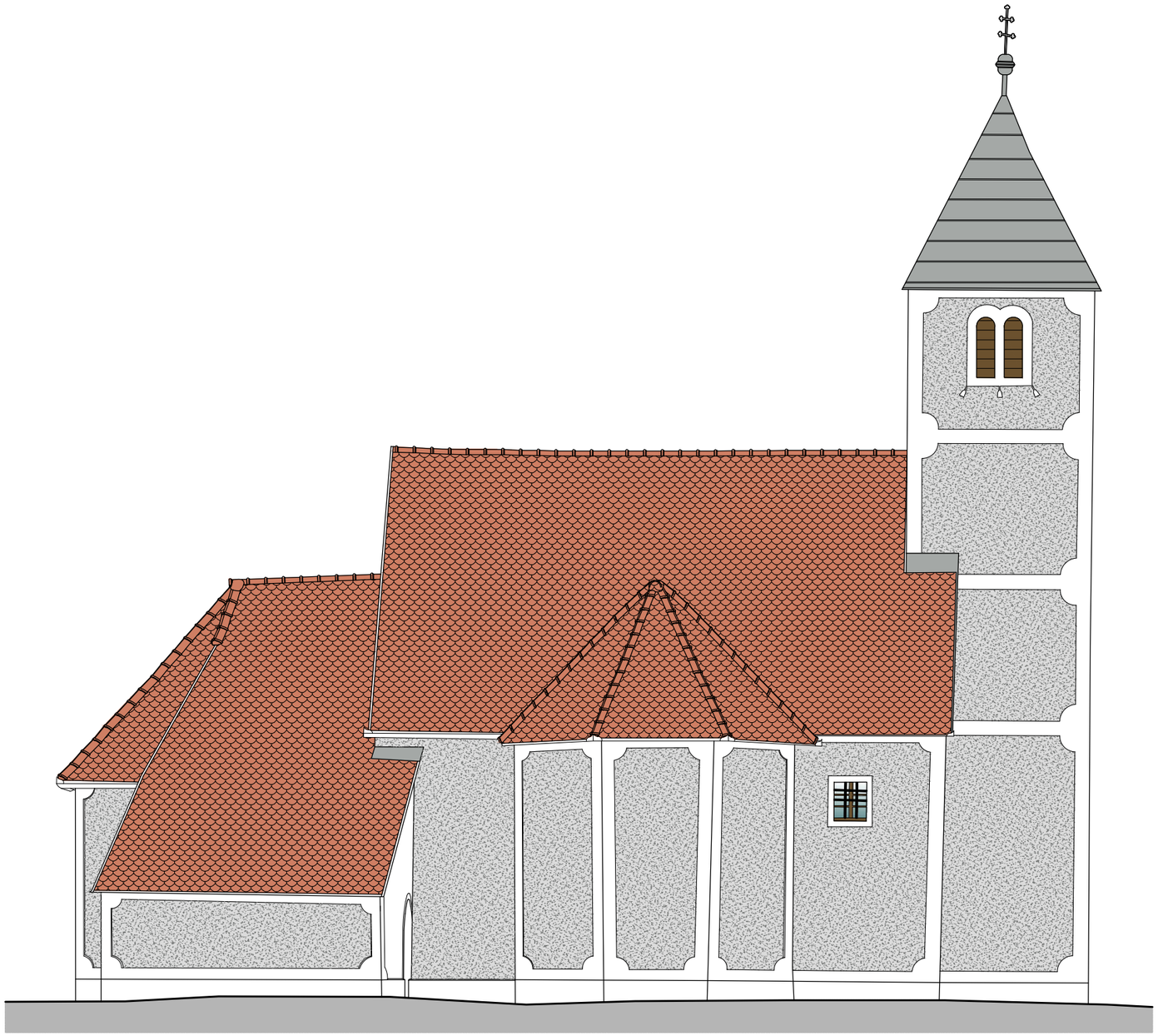

VELIKI KOMOR
KAPELA SV. BENEDIKTA

PRIJEDLOG PREZENTACIJE

JUŽNO PROČELJE

M 1:100

0 1 5 m

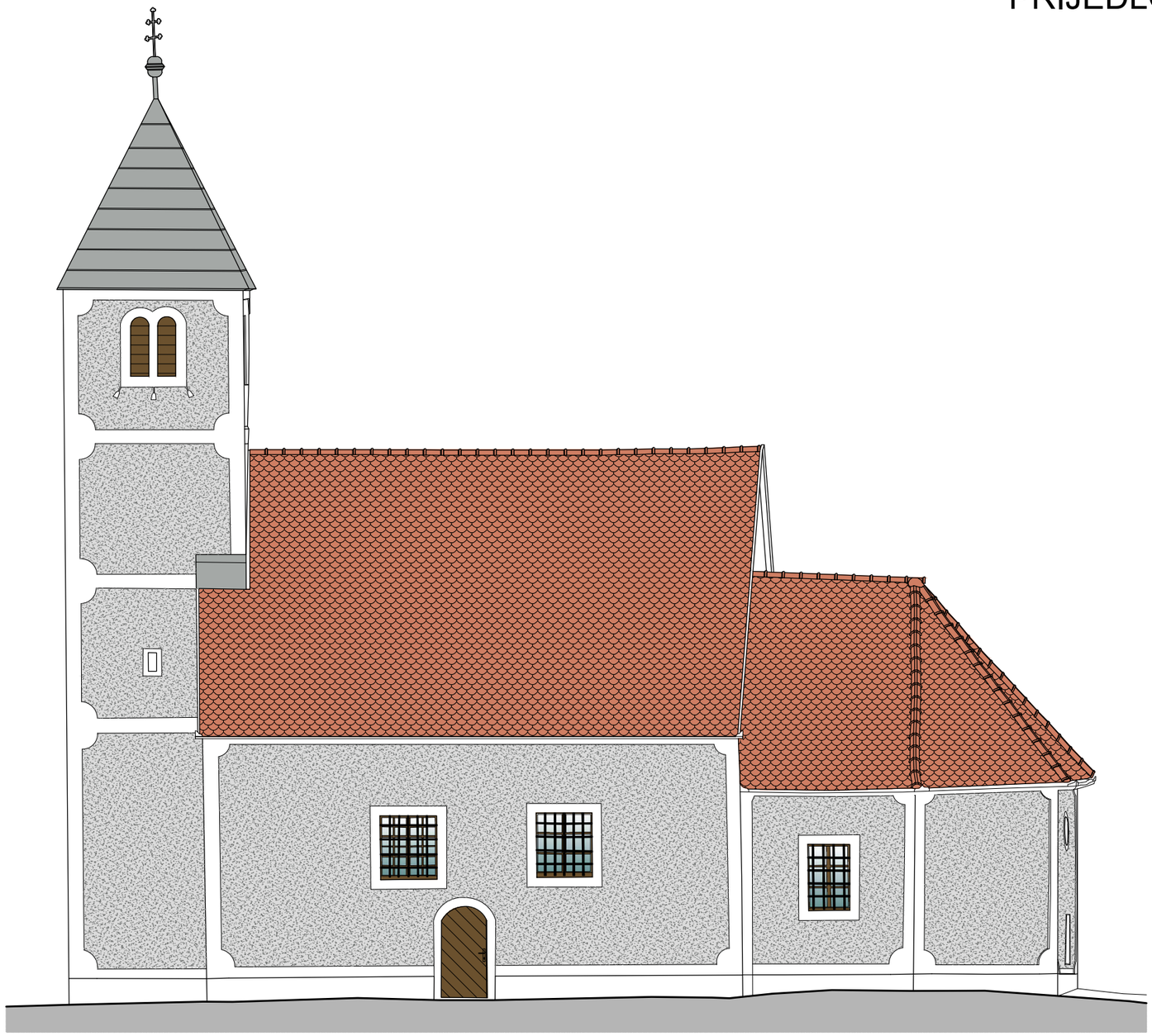

VELIKI KOMOR
KAPELA SV. BENEDIKTA

PRIJEDLOG PREZENTACIJE

ISTOČNO PROČELJE

M 1:100

0 1 5 m

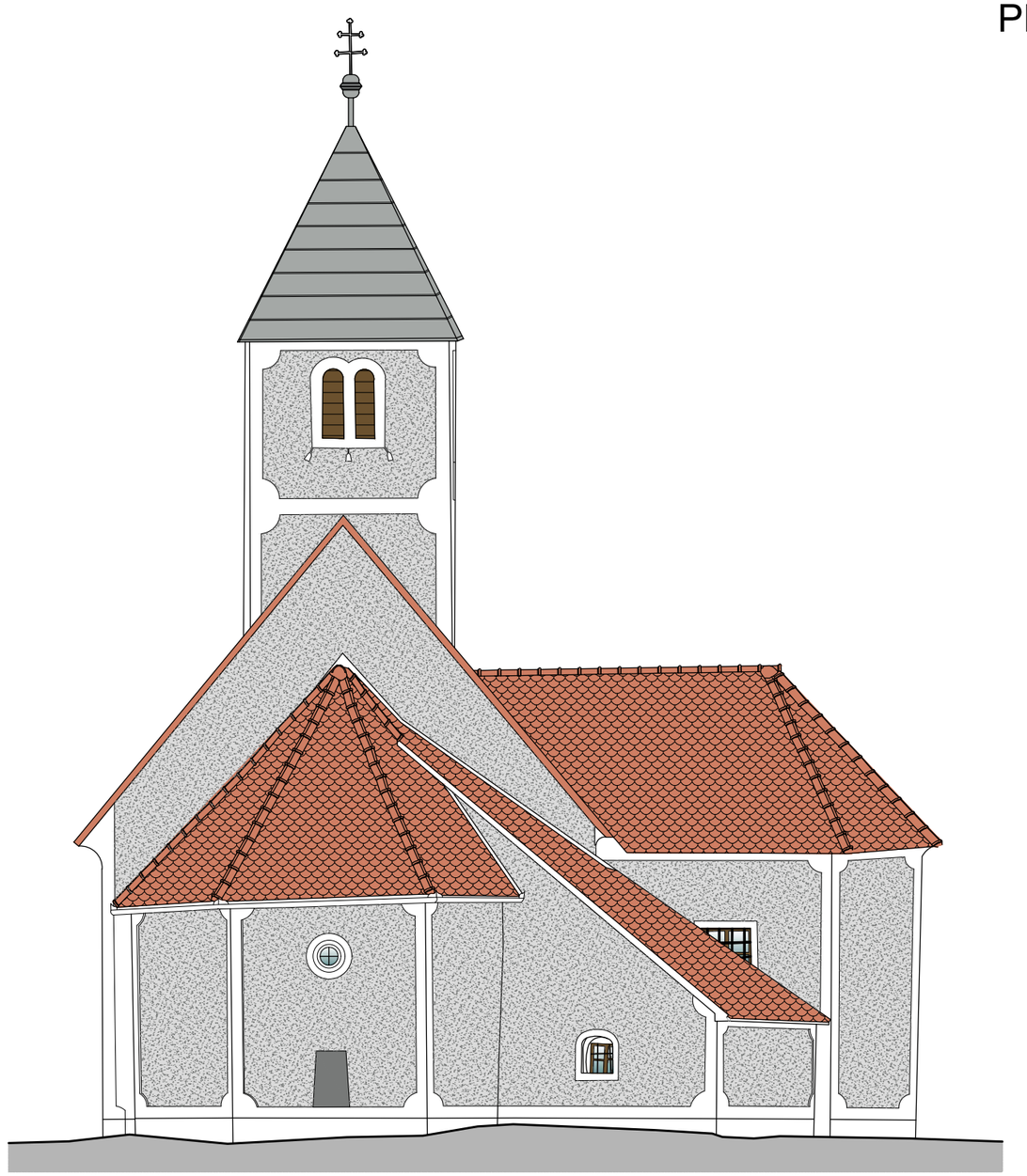

VELIKI KOMOR
KAPELA SV. BENEDIKTA

PRIJEDLOG PREZENTACIJE

ZAPADNO PROČELJE

M 1:100
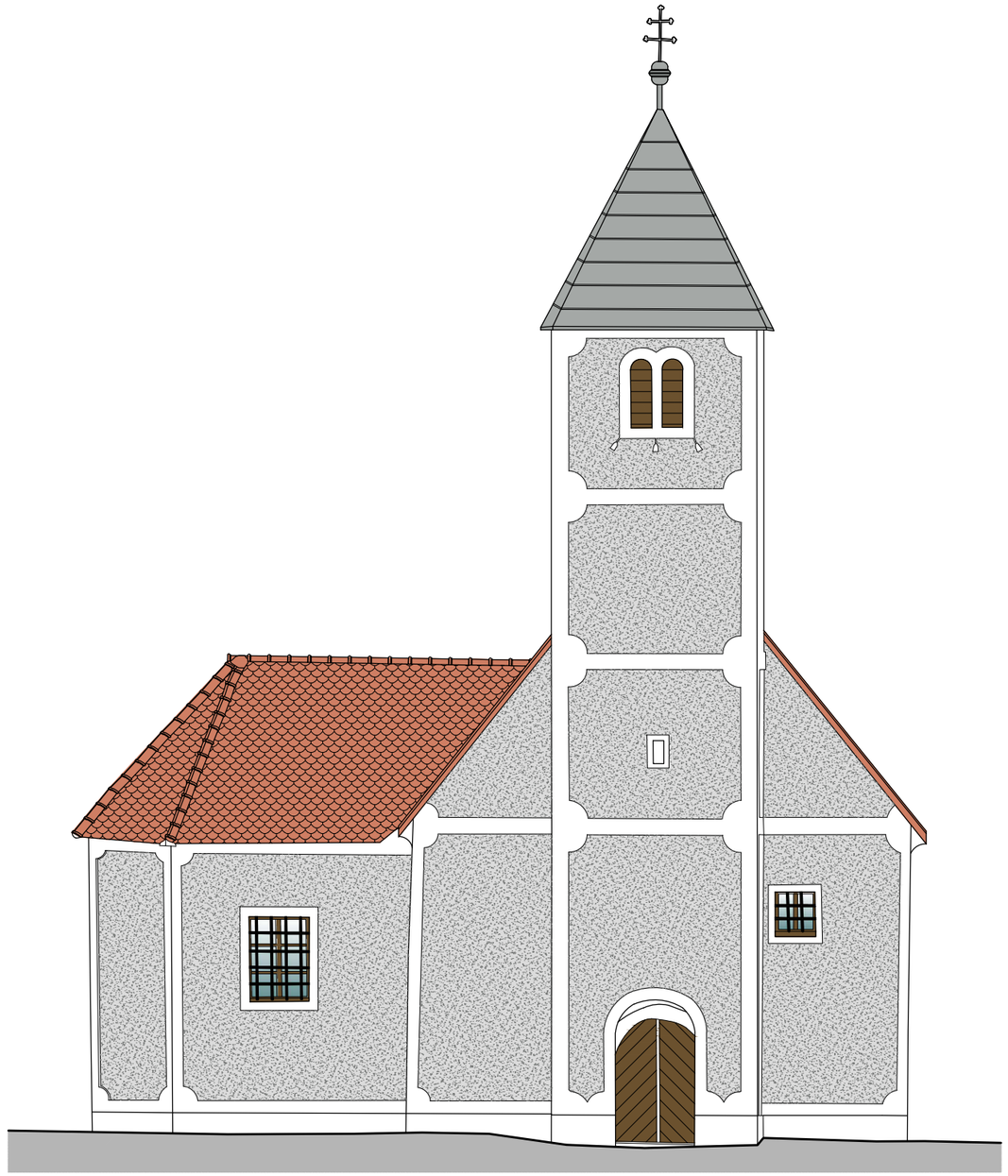
0 1 5 m